

DF Revy

04: Fra Japan til Nordjylland: Lean management i praksis på AUB **08:** Et Nordisk e-print-arkiv: Open access og humaniora **12:** "Jeg glæder mig til at lege". Om en konkret metode til bevidst projektmageri **14:** Forfatterregister, DF Revy årg. 30, 2007 **16:** Emneregister, DF Revy årg. 30, 2007 **20:** KUBIS **24:** Biblioteksrundtur i Singapore

DANMARKS FORSKNINGSBIBLIOTEKSFORENING – DF Revy 31. årgang nr. 1, januar 2008

Redaktion

Naja Porsild (ansvarshavende)
ASB Bibliotek
Handelshøjskolen
Aarhus Universitet
nap@asb.dk

Redaktionsudvalg

Bente Lope
Aalborg Universitetsbibliotek
bl@aub.aau.dk

Mai Aggerbeck
cvu vita
ma@cvuvita.dk

Gitte Behrens
Statsbiblioteket
gb@statsbiblioteket.dk

Simone Schipp von Branitz Nielsen
Det Kongelige Bibliotek
ssb@kb.dk

DF sekretariatet

Hanne Dahl
Statsbiblioteket
Tangen 2
8200 Århus N
df@statsbiblioteket.dk

Abonnement 2008

Årsabonnement for ikke medlemmer 400 DKK,
plus porto.

Meddelelser om adresseændring og andet, der
vedrører ekspedition af DF Revy, bedes rettet til
DF sekretariatet

DF Revy	Deadline	Udkommer
Nr. 2	24. jan.	uge 9
Nr. 3	27. feb.	uge 14
Nr. 4	03. apr.	uge 20

Manuskripter sendes til redaktionens e-mail.

Annoncepriser 2008

1/1 side: 3800 DKK
1/2 side: 2100 DKK
2-sidet indstik, 4 farver: 3800 DKK

Priserne er excl. moms.
Gentagelsesrabat 15%. Ved indrykning i en hel
årgang gives 25% rabat.

Alle henvendelser vedrørende annoncer bedes
rettet til redaktionen. (Se adresser ovenfor)

Grafisk design og fotos

Hreinn Gudlaugsson
hrg@asb.dk

Tryk

Elbo Grafisk A/S
Oplag: 1100
ISSN 0106-0503
ISSN (online) 1901-1903

DF Revy online: www.dfrevy.dk

04: Fra Japan til Nordjylland: Lean management i praksis på AUB

Af Per Steen Hansen og Niels Jørgen Blaabjerg

08: Et Nordisk e-printarkiv: Open access og humaniora

Af Bertil F. Dorch

12: "Jeg glæder mig til at lege" Om en konkret metode til bevidst projektmageri

Af René Steffensen

14: Forfatterregister, DF Revy årg. 30, 2007

16: Emneregister, DF Revy årg. 30, 2007

20: KUBIS

Af Michael Cotta-Schønberg

24: Biblioteksrundtur i Singapore

Af Vibeke Nielsen

Fra Redaktionen

Lean management er ikke kun en strategi for ledelsen, men en filosofi, der gennemsyrrer hele organisationen. Lean handler også om at få et nyt syn på flow og spild – at gøre noget ved effektiviteten, at få trimmet organisationen og procesforløbet. Artiklen opsummerer både negative og positive erfaringer opsamlet gennem implementeringsprocessen af lean i accessions-teamet på AUB.

Forskning og publikationer fra nordiske forskere er blandt de bedste i verden, når det kommer til humaniora. hprints ønsker at bidrage med arbejdsgang og teknisk infrastruktur, der muliggør open access til forskning indenfor de humanistiske fag. Flere store internationale tidsskrifter er nu begyndt at tilbyde open access i forskellige former, men det er dog ikke alle, der er lige begejstrede for tanken om gratis adgang til forskningslitteraturen. Der er tilsyneladende både

positive og negative aspekter i det samfundsøkonomiske perspektiv, når det drejer sig om Open Access. Forskningens "impact" vokser, hvis den er frit tilgængelig.

Projektmageri giver næsten associationer til trylleri – kan man "fusionere" idéudvikling, projekter og partnerskab og få resultatet til at blive fælles udviklingsprojekter? Er det muligt at generere bæredygtige ideer på kommando? Læs rapporten om den fælles temadag for 2 af DEFF's programgrupper.

Så lykkedes det endelig at få en aftale om Københavns Universitets Biblioteks- og Informationsservice på plads. Den har fået navnet KUBIS og det skal understreges, at der ikke er tale om en ny institution, men derimod en samarbejdsorganisation mellem Det Kongelige Bibliotek og Københavns Universitet – en organisatorisk ramme om den biblioteksmæssige udvikling og en sikring af

optimal udnyttelse af de samlede ressourcer for biblioteks- og informationsservice på KU. De to institutioner ejer i fællesskab den nye biblioteksorganisation og bevarer hver for sig ejerskabet til de biblioteksenheder, de skyder ind i fællesskabet.

Fjernlånskonferencer afholdes ofte på eksotiske steder – eller er det bare noget man hører? Hvem ville ikke gerne have været med på den 10th ILDS Konference, der blev afholdt i Singapore? Selvom accessionsprocesserne er centraliserede og udføres som samlebandsarbejde, og de færreste danskere kan se sig selv i den funktion, så er den teknologiske udvikling – deres 'opfinderkontor' jo fascinerende at læse om. Den slags initiativer kunne vi nok bruge lidt flere af i DK.

Uanset automatiseringsgraden for interne processer, så er det hele tiden låneren og de fleksible løsninger, der er i fokus.

Fra Japan til Nordjylland: Lean management i praksis på AUB

Af Per Steen Hansen og Niels Jørgen Blaabjerg

Der bliver med stadig kortere intervaller introduceret nye ledelses- og organisationsformer i danske og udenlandske virksomheder, mange af disse teorier og principper bliver hurtigt overført til offentlige institutioner. Det er en udvikling, der understøttes af samfundets generelle krav om en stadig mere effektiv og konkurrencedygtig offentlig sektor. En udvikling, der også kommer til udtryk i de nye ledelsesmetoder i den offentlige sektor, der under en samlebetegnelse kaldes New Public Management (NPM)

Et bærende princip i NPM er netop overførslen af styringsprincipper og ledelsesmetoder fra det private erhvervsliv til den offentlige sektor. En del af disse nye management teorier har deres udspring i Japan, det drejer sig f.eks. om Total Quality Management (TQM), "Just in time" produktion og kvalitetscirkler. Lean Management ligger i naturlig forlængelse af disse japanske teorier, og har som den nyeste japanske management teori fået meget stor succes i Danmark både indenfor det offentlige og det private erhvervsliv. Man skal ikke beskæftige sig meget med ledelses- og samarbejdsformer, før man støder på begrebet lean. Lean management har spredt sig fra produktionsvirksomheder til mere videnstunge institutioner, fra bilfabrikker over hospitaler til kommunale og statslige forvaltninger. Faktisk er der nu adskillige biblioteksinstitutioner, der er gået i gang med lean, f.eks. Statsbiblioteket og Biblioteksstyrelsen, men endnu flere forskningsbiblioteker og folkebiblioteker overvejer, hvorvidt lean med fordel kan indføres i deres organisation. Aalborg Universitetsbibliotek (AUB) har siden foråret 2006 anvendt lean i et stort procesteam, nemlig Accessionsteamet, og har således i mere end 1 ½ år arbejdet intensivt med lean. Artiklen vil opsummere både negative og positive erfaringer opsamlet gennem implementeringsprocessen af lean i accessionsteamet på AUB. Disse erfaringer kan forhåbentlig hjælpe andre biblioteker til at afdøre, hvorvidt lean management kunne være en ide at tage op. Artiklen beskriver endvidere de lean værktøjer, som har været specielt anvendelige på AUB.

Baggrunden for Lean projektet på AUB

AUB har haft fokus på udvikling af accessionsmetoder i en længere årrække. Dette fokus har været rettet mod brede dele af området, og har medført store forandringer på både tidsskrift- og monografiaccession. Det brede fokus har betydet, at vi har implementeret IT i stor målestok i acces-

sionsprocessen og opnået radikale organisationsforandringer ved hjælp af den omstillingsproces, vi har kickstartet med implementering af IT. Det har naturligvis også medført en stor omvæltning i arbejdsopgaver, som enten er flyttet til andre hænder inhouse, outsourcet eller endda i nogle tilfælde helt eller delvis elimineret.

Lean tankegangen har på visse måder været til stede gennem hele denne periode, hvor vi har udviklet nye processer i takt med udviklingen af ny teknologi og har tænkt i rationalisering og eliminering af overflødige processer.

Begrundelsen for at vælge at implementere lean i accessionsteamet var, at vi ønskede at bruge lean som et redskab til at systematisere og understøtte vores udviklingsprocesser. En af de tungt vejende begrundelser var, at vi ønskede at støtte udviklingen af teamkulturen ved at bidrage til, at team medlemmerne skulle opnå et større overblik over hele teamets målsætning og især arbejdsfunktioner og -processer. Denne proces ønskede vi at understøtte for at kunne udnytte det forhold, at forbedringsforslag ville blive endnu bedre, hvis de kunne blive støttet af et samlet team, der kunne skabe synergieffekter omkring forbedringsforslagene under kommunikation i en åben dialog. Dermed skulle lean management bruges som metode til at støtte et miljø, hvorfra der både kunne udspringe radikale og inkrementelle innovationsaktiviteter. Anvendelsen af lean management i accessionsteamet blev initieret af tidligere accessionschef Thøger Kristensen og udviklingskonsulent Niels Jørgen Blaabjerg i foråret 2006. Implementeringen er efterfølgende sat i værk og realiseret fra sommeren 2006 og til nu.

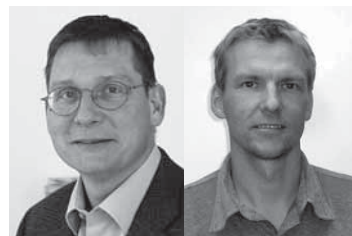
Introduktion til lean

Lean er blevet beskrevet meget indgående både teoretisk og praktisk i ledelseslitteraturen, især fordi metoden lean har en lang forhistorie. Denne

artikel vil selvfølgelig ikke kunne give en blot nogenlunde fyldestgørende gennemgang af lean, men det er vores håb, at den kan give en fornemmelse for de grundlæggende principper bagved lean med fokus på de aspekter, der er anvendt på AUB. Interesserede læsere kan finde inspiration i den meget omfattende litteratur, der findes om emnet.

Traditionelt siges lean at være startet i 1949 hos Toyota, som efter anden verdenskrig var i en alvorlig overlevelseskamp. Produktionsapparatet var nedslidt, der var mangel på råvarer og man anvendte forældede produktionsmetoder. Taiichi Ohno og Shigeo Shingo foretog derfor en epokegørende nytænkning af produktionsmetoderne og ledelsesformen på bilfabrikkerne. Dette resulterede i Toyota Production System (TPS), som medvirkede til, at Toyota blev en af de største og mest effektive bilproducenter i verden. I 1980'erne indgik Toyota og General Motors et samarbejde og dermed kom TPS til den vestlige verden, og det viste sig næsten mod forventning, at de metoder og principper, som blev anvendt i de japanske bilfabrikker, rent faktisk godt kunne eksporteres til fabrikker udenfor det helt særegne japanske arbejdsmarked. Forskerne J.P. Womack og D.T. Jones skrev i 1990'erne bøgerne "*The machine that changed the world*" og "*Lean Thinking*", hvormed TPS nu blev kendt under sit nye navn: Lean. Det næste skred skete, da lean principperne med succes blev overført fra rene produktionsvirksomheder som f.eks. bilfabrikker til andre sektorer, såsom service virksomheder, administrationsenheder og mere udviklingsprægede miljøer. Den sidste store trend er, at lean har bredt sig til alle typer af offentlige institutioner, ministerier og styrelser. Motivet bag indføringen af lean i offentlige institutioner er ofte en ophobning af sager, som ikke kan løses på baggrund af de eksisterende ressourcer og arbejdsrutiner.

Per Steen Hansen
Områdechef
Aalborg Universitetsbibliotek
psh@aub.aau.dk
Niels Jørgen Blaabjerg
Udviklingskonsulent,
Aalborg Universitetsbibliotek
njb@aub.aau.dk

Man skal ikke beskæftige sig meget med ledelses- og samarbejdsformer, før man støder på begrebet lean. Lean management har spredt sig fra produktionsvirksomheder til mere videnstunge institutioner, fra bilfabrikker over hospitaler til kommunale og statslige forvaltninger.

Meget kort fortalt er lean en kundeorienteret fremgangsmåde med fokus på kontinuerligt flow i forhold til at:

- a) Maksimere kundens udbytte (kundeværdi)
- b) Minimere spild (defineres meget bredt, det drejer sig både om materialer, ressourcer og arbejdskraft)
- c) Gennemføre etablering af en forbedringskultur, der kontinuerligt arbejder med forbedringer

Et andet helt afgørende princip for lean tankegangen er medarbejderinvolvering. Dette sker ud fra den synsvinkel, at det primært er den medarbejder, der dagligt arbejder med arbejdsprocesserne, der har mulighed for at kunne opdage, foreslå og implementere forbedringer. Derfor er det essentielt, at der eksisterer eller etableres et miljø, hvor det er acceptabelt at foreslå forbedringer til egne og andres arbejdsopgaver. På samme måde skal der eksistere den nødvendige ledelsesmæssige opbakning til lean processen, således at forbedringsforslag, der kræver initialressourcer eller går på tværs af organisationsstrukturer også får den ledelsesmæssige fokus og opbakning. Da lean kræver intens medarbejderinvolvering og ledelsesmæssig fokus, er det nødvendigt, at selve implementeringen af lean altid nøje tilpasses den pågældende virksomhed eller institution. Specielt er det værd at overveje, om der skal anvendes en medarbejderdrevet eller ekspertdrevet implementeringsstrategi og om lean i første omgang skal implementeres i lille eller stor skala.

Ifølge bogen "*Lean Thinking*" af Womack og Jones (2003) skal følgende lean aktiviteter altid foretages:

1. Fastslå hvad der skaber værdi for kunden
2. Identificere de ikke-værdiskabende aktiviteter og eliminere dem
3. Skabe flow omkring de arbejdsgange, der skaber værdi
4. Styring af produktionen, som er baseret på 'træk' (pull) fra kunden, ikke 'skub' (push) fra virksomheden

5. Stræbe efter det perfekte ved løbende at fjerne spild (f.eks. fejl eller unødvendige processer). Kan lean altid anvendes? Ifølge litteraturen om lean er der miljøer, hvor lean bliver vanskelig at indføre, eller hvor det måske ikke giver mening, f.eks. meget udviklingsorienterede og turbulente miljøer, hvor processer, produkter og rammeprocesser ændrer sig meget hurtigt. Endvidere kan lean også komme til kort i de situationer, hvor en institutions overordnede mission/eksistensberettigelse ændrer sig markant og dermed også de produkter eller serviceydelser, som institutionen skal levere.

AUB perspektivet på lean

Der findes seks teams på AUB: Administration, Udvikling, Info, Ekspedition, IT og Accession. Af hensyn til optimal fleksibilitet og ydelse i forhold til Aalborg Universitet og omverdens behov har det vist sig gavnligt at have en differentieret organisering af de enkelte teams. Med andre ord er der ikke en detaljeret gennemgribende organisatorisk form, der gælder for alle teams. Det enkelte team anvender den form for organisering, der giver mest mening i forhold til teamets ydelser, arbejdsopgaver og bemanding. Accessionsteamet, som tager sig af indkøb og registrering af trykt og elektronisk materiale, er et forholdsvis processtungt team med ret mange manuelle funktioner, hvor det umiddelbart giver god mening at indføre lean management. Der er ca. 14 personer involveret i teamets arbejde med lean, en del er dog også tilknyttet andre teams. Det har indtil videre vist sig uproblematisk for lean processen i accessionsteamet, at de andre teams på AUB ikke anvender lean som styringsredskab. Forbedringsforslag, der rækker ud over Accessionsteamet håndteres ved kontakt eller direkte inddragelse af personer fra de andre teams.

Lean projektet på AUB har helt fra starten haft to overordnede mål:

1. Etablering af en god og stærk forbedringskultur i Accessionsteamet
2. Iværksættelse af praktiske forbedringstiltag, således at det daglige arbejde kan udføres mere effektivt.

Standardisering og begrænsning af variation, som normalt også vil være en naturlig del af et lean projekt, er bevidst nedtonet på AUB. Vi har indført en version af lean på AUB, hvor det har været vigtigt, at alle medarbejdere i teamet er inddraget i processen og hvor der er stort fokus på at opbygge en udviklingsorienteret forbedringskultur i teamet. Samtidig er der lagt vægt på, at der løbende foretages praktiske forbedringer i accessionsarbejdet, således at alle i teamet hele tiden oplever, at det daglige arbejde bliver mere effektivt og mere meningsfyldt.

Lean anvendt i praksis på AUB

Lean management indeholder en lang række praktiske lean værktøjer, som kan tages i anvendelse, når man vil implementere lean i en institution eller virksomhed. På AUB har vi, som nævnt i det tidligere afsnit, fokus på to overordnede mål i forbindelse med indførelse af lean i accessionsteamet, nemlig etablering af en udviklingsorienteret forbedringskultur og konstant iværksættelse af praktiske forbedringsforslag. Derfor har vi primært valgt følgende to lean værktøjer: Kaizen møder og værdistrømsanalyser.

Kaizen møder

Kaizen er det japanske ord for løbende forbedringer. Det forhold konstant at foretage forbedringer er en af hjørnestenene i lean management og derfor findes der også en række forskellige typer af Kaizen møder i lean. I accessionsteamet på AUB har vi med tiden opbygget vores egen "version" af et Kaizen møde, som har vist sig at være mest effektivt hos os. Det overordnede formål med vores Kaizen møder er at understøtte en kultur til medarbejderinvolvering og at fastholde fokus og

Lean management på AUB bruges som metode til at støtte et miljø, hvorfra der både kunne udspringe radikale og inkrementelle innovationsaktiviteter.

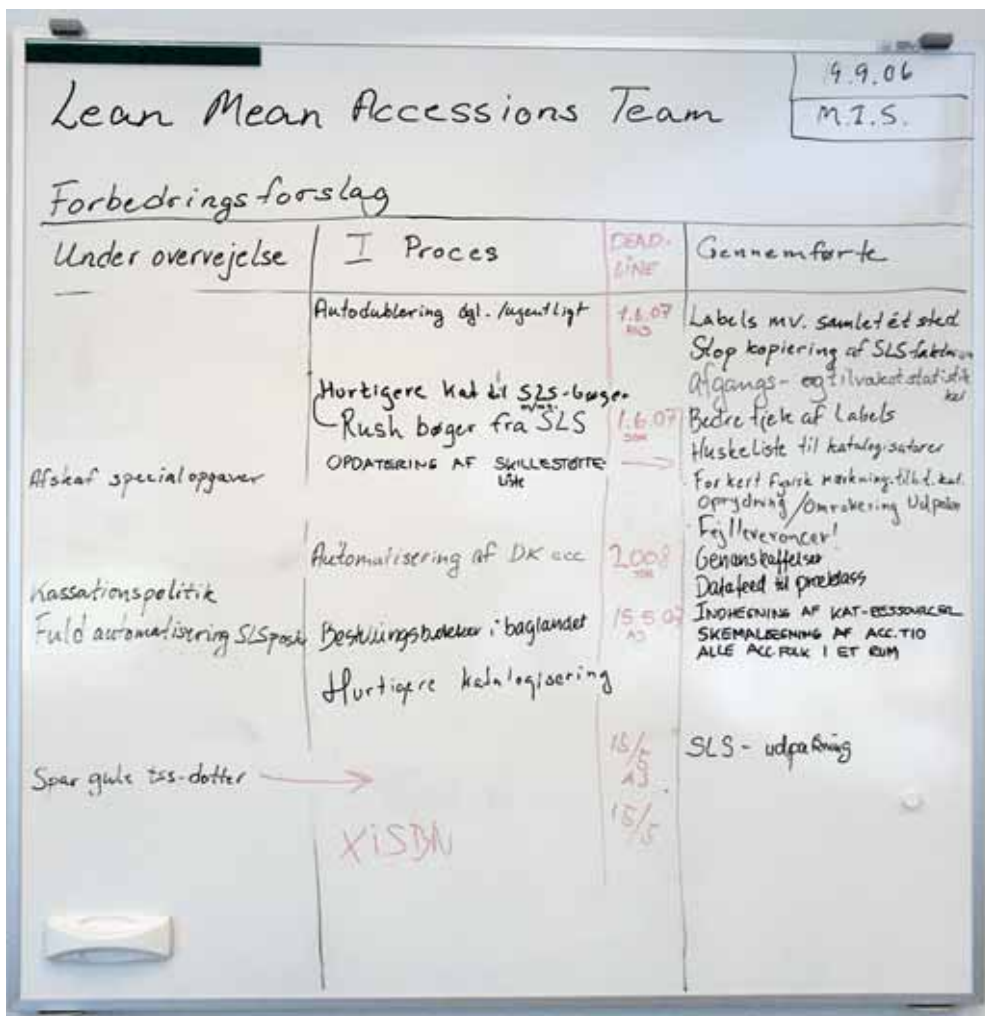
skabe progression. Det er vigtigt, at alle bidrager til løbende forbedringer.

Rent praktisk foregår det ved et ugentligt møde hver onsdag 8.30 – 8.40. Mødet foregår altid stående omkring vores lean projekt tavle i kantinen (se figur 1). To personer bliver efter tur udpeget til at være mødeledere for dagens møde, mødeindholdet er normalt koncentreret om 1-3 konkret iværksatte forbedringsforslag gående på at skabe fremdrift. På Kaizen mødet behandles også nye forbedringsforslag. Hvert forbedringsforslag tildeles en deadline, en tovholder og de forskellige interessenter tilkøbes normalt også på mødet. Det er mødeledernes ansvar at udvælge de forbedringsforslag, der skal behandles og foretage udmeldingen til resten af accessionsteamet dagen før mødet. Udover at lede mødet skal mødelederne også sørge for den efterfølgende opdatering af forbedringsforslagene på intranettet og sende et beslutningsreferat fra mødet på e-mail til accessionsteamet for at tilgodese evt. fraværende.

Værdistrømsanalyse

I den indledende periode har vi valgt at opdele arbejdet med brugen af forskellige metoder fra lean management på en sådan måde, at Kaizen møderne er et fælles mødested eller et direkte fælles fokus for hele teamet. Implementering af værdistrømsanalyser er også et fælles redskab for hele accessionsteamet, men metoden er initieret gennem en projektorganisation. Det har været en udvalgt gruppe af medarbejdere i en projektgruppe, som har haft den rolle, at den skulle arbejde med lean management metoder/værktøjer som frontløbere i teamet. I løbet af processen har projektgruppen haft til opgave at lave temamøder for hele teamet for at udbrede resultater fra projektgruppens arbejde og få input til den videre proces fra hele teamet. Samtidig har det været åbent formuleret at teamet ville acceptere, at der var en projektgruppe, som fik tildelt opgaver og således "fik lov" til at være i front, for senere at stå som ambassadører i teamet og hjælpe med til at udbrede ejerskabet til lean management teamkulturen.

Værdistrømsanalysen bruges normalt til at kortlægge det flow, der eksisterer i en produktionslinje. Vi har gennemført værdistrømsanalysen således, at der skabes et overblik over flowet og alle de processer, der indgår i det. Der indledes med at beskrive det eksisterende flow, det såkaldte Present State eller nutidig tilstand i et flow diagram. Der er udarbejdet tilhørende procesbeskrivelser, som skal bruges til at beskrive hvert enkelt element i flowet. Her har projektgruppens

Figur 1: Kaizen tavlen er tilgængelig for alle medarbejdere og anvendes til at skabe et nemt tilgængeligt overblik over aktiviteter med deres forskellige status. Kaizen tavlen er med til at skabe synlighed både for teamet og for hele organisationen. Oversigten dækker over dokumentation omkring hvert forbedringsforslag, som findes på AUB's intranet.

medlemmer været tovholdere i et forløb, hvor hele teamet har bidraget til at beskrive de enkelte processer.

Lean management handler om at optimere kundeværdien og derfor har vores udgangspunkt været den efterspørgsel, som vi oplever fra kunden (den studerende/forskeren/brugeren). Hele flowet beskrives derfor ud fra den antagelse, at der er efterspørgsel efter de produkter, som vi producerer. Flowdiagrammet er opstillet sådan, at pull fra kunden er det, der trækker hele flowet og de tilhørende processer. I figur 2 starter flowet således i øverste højre hjørne.

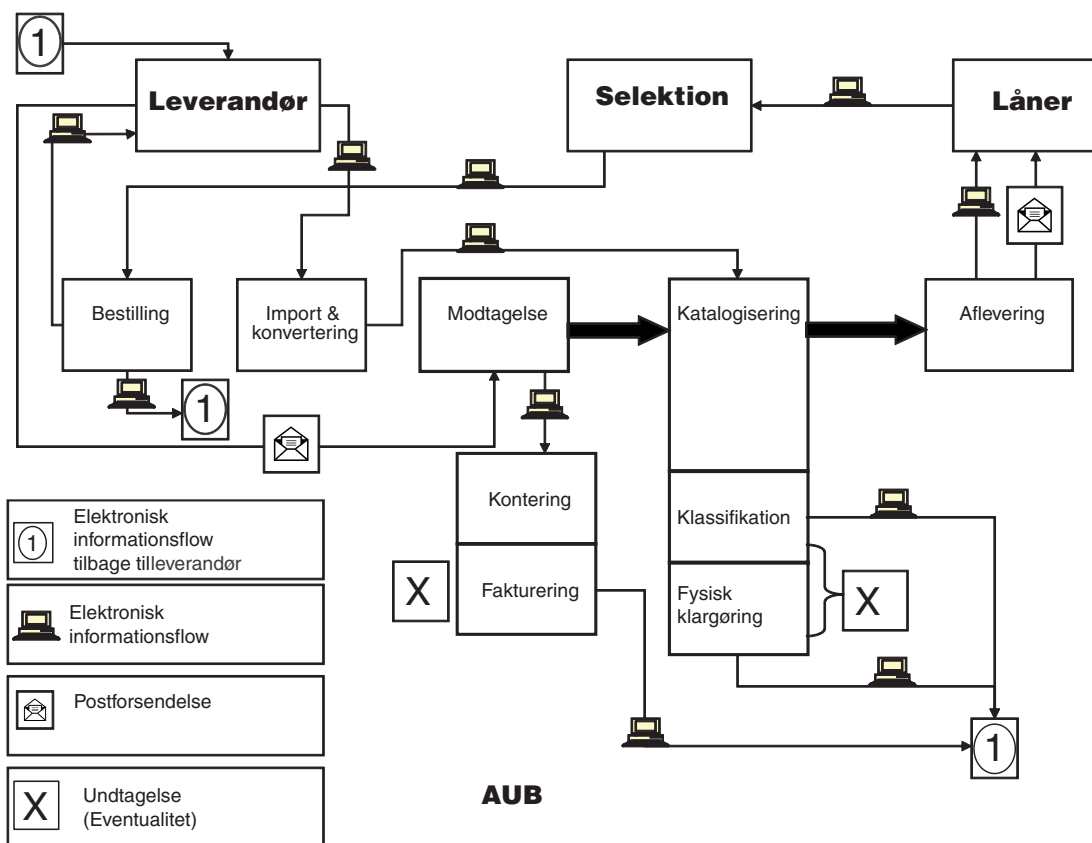
Konkret har værdistrømsanalysen været rettet mod en meget stor andel af AUB's accession. Vi valgte at tage udgangspunkt i den største omsætning af monografier, som kommer fra en

udenlandsk leverandør. Det er en andel, som udgør ca. 80 % af AUB's monografiaccession. Ræsonnementet er selvfølgelig, at selv en lille forbedring af dette flow har et stort potentiale, da det netop udgør så stor en andel af monografiaccessionen. Efter en periode med fokus på forbedringsforslag indenfor dette store område, vil forbedringsforslag, der ligger udenfor, få et relativt større potentiale.

Det næste trin i værdistrømsanalysen er at beskrive et nyt scenarie, hvor flowet ændres og tager alle udviklingsinitiativer og forbedringsforslag i betragtning, dette for at skabe et mere leanet flow i det der kaldes Future State eller fremtidig tilstand. For os fungerer det sådan, at vi løbende stræber mod at optimere flowet. Det vil sige, at vi ikke kun bruger flow diagrammet

Lean management handler om at optimere kundeværdien og derfor har vores udgangspunkt været den efterspørgsel, som vi oplever fra kunden (den studerende/forskeren/brugeren).

Flow diagram

Figur 2: Værdistrømsanalyse viser i dette flowdiagram Present State/Nutidig tilstand.

som et statisk billede af den tilstand, som vi stiler imod, men som et hjælperedskab, der giver et overblik over alle de elementer, der indgår i flowet. Vi har valgt den pragmatiske tilgang til brugen af værdistrømsanalyse for at undgå, at vi kommer til at hænge fast i en bestemt opfattelse af, hvordan produktion/flow kan opstilles, men hele tiden sørger for at holde os for øje, at der kan komme nye teknologiske, organisatoriske og/eller institutionelle muligheder, som betyder, at vi kan opstille radikalt anderledes modeller.

Erfaringer

AUB har, som nævnt i indledningen, arbejdet med lean i accessionsteamet i et længere tidsrum og der kan drages en lang række konklusioner på dette arbejde. Vi har nedenfor forsøgt at liste de vigtigste og mest interessante forhold:

- > Formålet med indførelsen af lean management skal gøres helt klart for både medarbejdere og ledelse
- > Medarbejderinvolvering og ledelsesfokus er vigtig

- > Fokus på de processer, der har værdi for kunden. Dette princip skal gennemsyre alt lean arbejde
- > Iværksæt de forbedringsforslag, der er nemmest og giver størst udbytte. Det er vigtigt, at alle rimelig hurtigt oplever succeser med lean. Derved bliver det nemmere at gå i gang med de mere krævende forbedringsforslag
- > Begejstring og engagement for lean projektet veksler. Der vil typisk opleves en nedgangsperiode et par måneder efter at lean management er implementeret. Det er vigtigt konstant at fastholde fokus og opbygge nogle robuste arbejdsmetoder, der kan overleve
- > Det kan lade sig gøre at gentage forbedringsprocesserne. Man kan med fordel vende tilbage til en "lean" proces f.eks. et år senere og indhøste et nyt forbedringspotentiale
- > Den største gevinst for AUB har været en mere udviklingsorienteret kultur i accessionsteamet.

Hvis du er mere interesseret i lean, kan det tilføjes, at der på et initiativ fra Statsbiblioteket er ved at blive etableret en lean erfargruppe for biblioteker under deltagelse af bl.a. AUB.

Anvendt litteratur

Bukh, P. N. & Hildebrandt, S. (2007). *Offentlig ledelse*. Børsens ledeshåndbøger. København: Børsens forlag. (Netversion)

Christiansen, T. B., Ahrengot, N. & Leck, M. (2006). *Lean: Implementering i danske virksomheder*. København: Børsens forlag.

Johansen, J. et al. (2007). *Lean uden stress*. Upubliceret kursusmateriale fra Livslang læring seminaret. Aalborg: Aalborg Universitet.

Jørgensen, F. (2007). *Lean*. Børsens ledeshåndbøger. København: Børsens forlag. (Netversion)

Kristensen, T. (2001). "Acquisitions reengineering". *Advances in Librarianship*, 25, 221-228.

Tapping, D. & Shuker, T. (2005). *Lean i service & administration*. København: Dansk Industri

Womack, J. P. & Jones, D. T. (2003). *Lean thinking: banish waste and create wealth in your corporation*. New York, N.Y.: Free Press.

Womack, J. P. & Jones, D.T. & Roos, D. (2007). *The machine that changed the world: how lean production revolutionized the global car wars*. London: Simon & Schuster Ltd.

Den største gevinst for AUB har været en mere udviklingsorienteret kultur i accessionsteamet.

Et Nordisk e-printarkiv: Open access og humaniora

Af Bertil F. Dorch

De fleste i biblioteksverdenen er efterhånden bekendt med det, der undertiden kaldes "priskrisen for videnskabelige tidsskrifter." Det vil sige den voldsomme stigning af abonnementspriserne på tidsskriftsområdet, i forhold til eksempelvis stigningen af bogpriserne og inflationen.

Bertil F. Dorch
Forskningsbibliotekar, KB
bfd@kb.dk

De amerikanske forskningsbibliotekers organisation, American Research Libraries (ARL), publicerede for fem år siden en statistik, der viste, at hvor priserne på bøger typisk var steget med 75 % i løbet af 17 år, så var tidsskriftspriserne vokset med enorme 227 %, svarende til en stigning 3-4 gange hurtigere end inflationen i USA i samme tidsrum. Der er al mulig grund til at tro, at denne vækst er fortsat og at samme trend er gældende for resten af verdenen.

Det har vist sig, at priskrisen ikke blot er et økonomisk problem for forskningsbiblioteker i den vestlige verden; for fattigere biblioteker og forskningsinstitutioner i den tredje verden, er det nærmest en katastrofe. Der er dokumenterede eksempler på, at små forskningsinstitutioner har været nødt til at opsig næsten alle abonnementer på de vigtigste internationale tidsskrifter, blot for at få råd til ét af dem. Men det er ikke kun et problem for biblioteker og læsere, at priserne tilsyneladende stiger helt uhammet. Det er også et problem for forfatterne, der jo ønsker at blive læst og citeret.

Open access

Abonnementstidsskrifter kaldes undertiden også "Toll Access-" eller TA-tidsskrifter. Dette er en let skjult provokation, der spiller på navnet på det modsatte begreb "Open Access". Open access (OA) refererer til gratis adgang til videnskabelig litteratur, der kan opnås gennem forfatteres selvarkivering af sine værker i faglige arkiver og i institutionelle repositories (IRs) eller via licensfri videnskabelige tidsskrifter. Den førstnævnte form for OA, selvarkivering, kaldes "grøn open access", fordi den er omkostningsfri for brugeren. Den anden form, open access via et tidsskrift, kaldes "gylden open access". Generelt kan man definere "open access litteratur" som litteratur, der er digital, online, fri for gebyrer, og i det store og hele fri for ophavsrets- og licensrestriktioner.

Open access er naturligvis en fordel for forskningsbibliotekerne, i og med at OA artikelbaser og -tidsskrifter ikke belaster biblioteksbudgetterne. Men den store samfundsmæssige fordel ved fri adgang til videnskabelig litteratur er, at dette alt andet lige øger synligheden af forskningen. I december 2001 afholdt fonden "Open Society Institute" en konference i Budapest med titlen "Budapest Open Access Initiative". Grundideen var, at World Wide Web giver en mulighed for publicering af videnskabelig litteratur, der ikke eksisterede før 1990'erne: Hvis man fjernede licensbarriererne fra de tidsskrifter, der publicerede elektronisk på nettet, ville man have en fri og umiddelbar adgang til videnskaben for alle mennesker uanset nationalitet eller økonomi. En sådan åbenhed ville lede til forskellige synergieffekter, eksempelvis bedre forskning pga. videndeling, samt øget synlighed af de enkelte forskere.

Fordele ved open access

Budapest konferencen udmundede i en konklusion om, at videnskabelige forfattere bør:

1. Arkivere sine forskningsresultater i åbne arkiver, der kan søges via internettet, samt
2. Publicere sine artikler i en ny generation af open access tidsskrifter, uden copyright begrænsninger.

Der er siden foretaget en hel del studier, der viser, at den enkelte forsker faktisk kan have stor fordel af at publicere sine artikler som open access. Forskningens "impact" vokser, hvis den er frit tilgængelig. Et af de første eksempler på dette er et studie af Steve Lawrence i "Nature" i 2001, der viser at 80 % af de artikler i datalogi, der ved årtusindskiftet fik over 15 citationer, alle kunne hentes gratis på nettet. Lawrences studie viste en klar sammenhæng mellem forskningstilgængelighed og antal af citationer. Dette studium

er siden hen blevet fulgt op af andre studier, for eksempel inden for fysikfagene, for hvilke der gennem preprint baserne SPIRES (fra Stanford) og arXiv.org (fra Cornell University Library) findes særdeles gode datamaterialer. Fysikere og astronomer har publiceret open access preprints i arXiv.org siden 1991. Dengang hed arkivet "Los Alamos National Laboratory preprint archive". Astronomien fremhæves da også ofte, fordi det her er veldokumenteret, at forskningsresultater, der publiceres både i arXiv og i de internationale tidsskrifter, får signifikant flere citationer end de artikler, der kun publiceres i tidsskrifterne. For eksempel får arXiv.org-artikler om solfysik 2,6 gange flere citationer end de artikler, der ikke findes i et åbent arkiv.

Mængden af artikler, der er frit tilgængelige og mængden af OA tidsskrifter, er stærkt stigende; "Directory of Open Access Journals" i Lund administrerer en liste med næsten 3000 OA tidsskrifter. Derudover viser en britisk undersøgelse (Sherpa / Romeo), at et overvældende flertal af de videnskabelige peer-reviewed tidsskrifter tillader, at forfattere selv-arkiverer sine fuldtekstartikler i åbne arkiver, så som arXiv.org.

Krav om open access

Forskningsinstitutioner har interesse i forskningssynlighed, og mange sådanne institutioner udarbejder for tiden erklæringer om open access. Eksempelvis krævede det nationale Britiske forskningsråd, Research Councils United Kingdom (RCUK) i efteråret 2006, at de forskere, som blev finansieret af forskningsrådet, fra 2007 skulle publicere deres forskning som open access. Umiddelbart er der da også meget, der taler for, at offentlig finansieret forskning bør være offentlig tilgængelig. I et samfundsøkonomisk perspektiv, betaler borgerne jo undertiden op til tre gange for samme vare, nemlig for forskning-

Open access er naturligvis en fordel for forskningsbibliotekerne, i og med at OA artikelbaser og -tidsskrifter ikke belaster biblioteks-budgetterne. Men den store samfundsmæssige fordel ved fri adgang til videnskabelig litteratur er, at dette alt andet lige øger synligheden af forskningen.

en, for publiceringen, og endelig for adgangen til forskningsresultaterne.

Flere store internationale tidsskrifter er nu begyndt at tilbyde open access i forskellige former; for eksempel via hybride tidsskrifter, hvortil der fortsat skal betales abonnement, men hvor en forfatter kan betale et par tusinde dollars for, at tidsskriftet gør artiklen gratis tilgængelig for alle. En anden form for OA tidsskrifter er dem, hvor alle artikler er gratis tilgængelige, men hvor forfattergebyret er obligatorisk.

Alternativet til at publicere sine artikler som open access i tidsskrifter, er selv at lægge dem i et fuldtekstarkiv. Det kunne være i arXiv, for de eksakte fag, eller i en institutionel base til forskningsregistrering så som én af dem de danske forskningsinstitutioner varetager. Eksempelvis PURE-systemerne på universiteterne i Aalborg, Århus, København og Roskilde. Et ofte fremført problem ved selv-arkivering er den manglende kvalitetskontrol. Men måske er dette heller ikke et reelt problem. Som nævnt, tillader de fleste videnskabelige forlag faktisk, at forfattere selv lægger en kopi af sin egen artikel i en lokal base, selvom hun har opgivet sin ophavsret, og artiklen er blevet peer-reviewed og publiceret i et internationalt anerkendt tidsskrift, og selvom tidsskriftet er licensbelagt.

Publishing og spin

Det er dog ikke alle, der er lige begejstrede for tanken om gratis adgang til forskningslitteraturen. Det er også let at forstå, at små og mindre forlag, der har meget specialiserede udgivelser og dermed begrænsede budgetter og markeder, er bekymrede for deres levebrød. De økonomiske modeller for OA tidsskrifter er væsentlig forskellige fra de traditionelle forretningsmodeller, som benyttes af videnskabelige bogforlag og for eksempel af mindre nationale tidsskriftsforlag. Mere mærkeligt er det måske, at enkelte af de

store internationale forlagshuse med The American Association of Publishers (AAP) i spidsen, har hyret en egentlig PR-agent, der blandt andet har arbejdet for firmaerne Eron og ExxonMobil (iflg. Jim Giles i Nature 2007). Et lækket notat til AAP opfordrer forlagene til at sætte lighedstegn mellem traditionelle abonnementstidsskrifter og peer-review. Formålet skulle være, at hvis man gentager dette udsagn tilstrækkeligt mange gange, så vil man kunne overbevise folk om, at open access er det modsatte af kvalitet, fordi kvaliteten af et tidsskrift opstår gennem peer-review, og fordi peer-review er "lig med" traditionelle tidsskrifter. Heldigvis har flere forlag afvist denne form for underlødige propaganda, inklusive forlag som er repræsenteret af AAP.

Omvendt er der også open access tiltag i gang, hvor store internationale forlag spiller en afgørende positiv rolle. Ét eksempel er projektet kaldet SCOAP3, som den europæiske organisation for forskning i partikelfysik, Centre Européen pour la Recherche Nucléaire (CERN) har søsat (jf. Jocelyn Kaiser i Science 2006). SCOAP3 står for "Sponsoring Consortium for Open Access Publishing in Particle Physics" og går ud på at tilbagekøbe rettighederne til alle CERN-publikationer fra blandt andet forlagene Elsevier og Springer, således at der er gratis adgang til forskningsresultaterne for alle, og til en billigere pris for samarbejdslandene end den, der betales for gennem almindelige tidsskriftsabonnementer.

Humaniora

Naturvidenskabelige fag, så som partikel- og astrofysik, har gennem flere år opbygget et publikationsmønster, der på mange måder hænger naturligt sammen med udviklingen hen mod fuldstændig og komplet open access indenfor disse fag. Det er muligt for manden på gaden, at finde fuldtekststudgaver på nettet af stort set alle forskningsartikler inden for disse områder,

og det samme gælder naturligvis for forskere, undervisere, studerende, journalister og beslutningstagere.

Ifølge 2006-ranglisten fra det anerkendte Times Higher Education Supplement (THES), er det Humanistiske Fakultet på Københavns Universitet det 26. bedste humanistiske fakultet på verdensplan, det 9. bedste i Europa og det bedste i Norden. Ikke desto mindre har humaniora problemer med kvantitativt at demonstrere kvaliteten af humanistisk forskning. For eksempel måtte Humanistisk Fakultet på Københavns Universitet i foråret 2007 indføre en lokal forskningskvalitetsmodel, for at undgå at universitetet tilbageholdt et større millionbeløb i forskningskroner fra humanioraområdet. Påstanden i det følgende er, at disse problemer i hovedsagen er en konsekvens af manglende synlighed af humanistisk forskning, blandt andet på grund af den lave repræsentation af humaniora i internationale artikeldatabaser. Selvom der i princippet findes citations- og litteraturlister for humaniora, eksempelvis i ISI Thomsons "Arts and Humanities Citation Index", så svarer indholdet af disse databaser kun til en brøkdel af den publicerede danske humanioraforskning.

Denne ringe repræsentation af humaniora skyldes til dels, at nordisk sprogede publikationer endnu ikke indekseres i nævneværdigt omfang af internationale databaser, men også den manglende elektroniske adgang til humanistiske forskningspublikationer generelt. Traditionelt er læsemønstret stadig afhængig af adgangen til trykt materiale, det vil sige primært bøger og bogkapitler frem for eksempelvis elektroniske tidsskriftsartikler. E-bøger på nordiske sprog er også stadig forholdsvis sjældne. Derudover er upubliceret og lokalt publiceret forskningsmateriale generelt set ikke tilgængelige, det vil sige, at arbejdsrapporter, konferencepapirer, inviterede konferencebidrag og lignende i bedste fald kan

Der er siden foretaget en hel del studier, der viser, at den enkelte forsker faktisk kan have stor fordel af at publicere sine artikler som open access: Forskningens "impact" vokser, hvis den er frit tilgængelig.

Denne ringe repræsentation af humaniora skyldes til dels, at nordisk sprogede publikationer endnu ikke indekseres i nævneværdigt omfang af internationale databaser, men også den manglende elektroniske adgang til humanistiske forskningspublikationer generelt.

skaffes ved hjælp af personlige kontakter. I korte træk kan man sige, at nordisk humaniora p.t. er ringe repræsenteret i termer af synlighed gennem elektroniske og online forskningsværker.

hprints

I maj 2007 besluttede Nordbib (under Nord-Forsk) at støtte projektet ”**E-printarkiv til nordisk humanioraforskning**” gennem finansieringsprogrammet ”Focus area on Content and Accessibility”. Projektet fik tildelt 287.000 danske kroner, svarende til 40 % af dets omkostninger. Projektet, i daglig tale ”hprints”, ønsker at bidrage med en policy og en teknisk infrastruktur, der muliggør open access til forskning indenfor de humanistiske fag. Antagelsen er, at dette vil resultere i et antal fordele med hensyn til elektronisk tilgængelighed og synlighed af det humanistiske forskningsområde. I første omgang er målet at give adgang til nordisk forskning gennem et open access online fuldtækstarkiv. Arkivet vil primært indeholde elektroniske forskningsværker (e-prints) i form af netop den type artikler, preprints, arbejdsrapporter, konferencerapporter med mere, som ellers ikke er elektronisk tilgængelige. Arkivet vil blive sat op, vedligeholdt og promoveret af Københavns Universitetsbibliotek og et projektkonsortium bestående af Københavns Universitetsbibliotek (Det Kongelige Bibliotek), Humanistisk Fakultet (Københavns Universitet), Lunds Universitet, Museum Tusulanum Forlag og Universitetet i Oslo. Deponeringen af elektronisk tekstmateriale til arkivet vil være decentral og finde sted på

forsker-niveau, det vil sige, at det er forskerne selv, der skal være drivkraften bag arkivet, efter inspiration fra naturvidenskabens arXiv.org, som har været en integreret del af flere fysikfags publiceringsmønstre siden begyndelsen af 90’erne.

Planen er at give adgang til hprints-arkivet i forsommeren 2008, men indtil da benytter projektet sig af webadressen www.hprints.org, udelukkende til PR om projektet. Udover at konsortiet bag hprints har formuleret policy og tekniske krav til arkivet, har man i oktober besluttet at indgå et samarbejde med det franske forskningsråd Centre national de la recherche scientifique (CNRS) om at bygge hprints-arkivet op omkring en såkaldt HAL-portal. Det betyder, at de nordiske forskeres deponerede fuldtækster bliver en del af en meget stor OA-database, der er internationalt forankret. HAL, Hypertext On Line, er det nationale franske forskningsarkiv, der er opbygget med arXiv.org som forbillede. HAL har eksisteret siden år 2000, og indeholder i øjeblikket over 50.000 elektroniske artikler, hvoraf cirka 17 % er inden for samfunds- og humaniorafagene. Fordelen ved at basere hprints på HAL er blandt andet, at arkivet drives af en stor og stabil international aktør på forskningsområdet (CNRS), at det er velafprøvet gennem flere år, samt at det fra begyndelsen er ”befolket” med en masse relevante artikler, hvoraf mange dog er på fransk. Et alternativ kunne være at opbygge et tomt arkiv lokalt fra grunden, hvorefter forskerne først skulle overbevises om at deponere sine artikler dér – formentlig en noget sværere opgave, end at illustrere fordelene ved at lægge sin artikel i

et allerede søgbart arkiv. For projektet er opgaven nu at konstruere en hprints webportal til HAL, samt at foretage outreach og kommunikation til de humanistiske forskere omkring hprints-arkivet.

Også her er forskningsbibliotekerne en værdifuld medspiller. Bibliotekerne kan naturligvis benytte hprints-arkivet som en form for data-brønd til gratis fuldtækster, men de kan også udnytte deres kontaktflade til forskere og undervisere om at bidrage til, at hprints bliver en del af det humanistiske publikationsmønster, på samme måde som arXiv.org er det for nogle af de naturvidenskabelige fag.

Videre læsning

Dorch, S.B.F. (2006) ”Gratis adgang til naturvidenskab”, *Aktuel Naturvidenskab* nr. 6, s. 30
Giles, G. (2007) *Nature*, 445, s. 347
Kaiser, J. (2006) *Science*, 313, s. 1215
Lawrence, S. (2001) *Nature*, 411, s. 521
Læs om projektet på www.hprints.org

Om forfatteren

Bertil F. Dorch er forskningsbibliotekar og koordinator for open access ved Det Kongelige Bibliotek / Københavns Universitetsbibliotek, samt adjungeret lektor ved Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet, tlf.: 3347 5148.

Projektet, i daglig tale ”hprints”, ønsker at bidrage med en policy og en teknisk infrastruktur, der muliggør open access til forskning indenfor de humanistiske fag. Antagelsen er, at dette vil resultere i et antal fordele med hensyn til elektronisk tilgængelighed og synlighed af det humanistiske forskningsområde.

Eblida News

Et af Eblidas nytårsløfter vil være at fokusere mere på at formidle relevant information om den europæiske bibliotekssektor og i det hele taget styrke strategien om fælles europæisk samarbejde. Repræsentation fra alle EU medlemslande for at kunne tale med én stemme for bibliotekssagen i Europa er derfor en målsætning for organisationen.

Læs mere på:

<http://eblida.cimconsult.dk>

Det europæiske digitale bibliotek

EDL bliver nu mere synlig og den europæiske kulturarv vil blive repræsenteret på flere sprog. Projektet støttes af EU Kommissionen under eContentplus programmet, koordineres af Det Tyske Nationalbibliotek, mens den digitale del ledes af det hollandske nationalbibliotek. En bestyrelse bestående af de kulturarvsinstitutioner, der deltager i projektet er blevet dannet – et vigtigt skridt mod EDL-bibliotekets virkeliggørelse i år 2010.

Projektet startede i sept. 2006 med ønsket om integration af bibliografiske kataloger og digitale samlinger i 8 større europæiske nationalbiblioteker. Når EDL-biblioteket er færdigt vil det være en fælles, flersproget portal til den europæiske kulturarv, som i dag bevares i arkiver, biblioteker og museer.

Læs mere på: www.edlproject.eu

EBSCO's grønne initiativ

Er du bekymret for miljøet?

EBSCO
INFORMATION SERVICES

Sammen kan vi gøre en indsats for at beskytte vores planet.
Find flere oplysninger på www.ebsco.com/green

Elektroniske &
trykte tidsskrifter

Håndtering & adgang
til e-resurser

Bibliografiske &
fuldtekstdata-baser

E-bøger

”Jeg glæder mig til at lege”

Om en konkret metode til bevidst projektmereri

Af René Steffensen

Idéudvikling. Projekter. Partnerskaber. Det var de 3 nøgleord som nok bedst beskriver et forsøg initieret af DEFFs programgrupper ”Mødet med Brugerne” og ”Informationsforsyning”. Forsøget gik ud på at afprøve en anderledes metode til at skabe fælles udviklingsprojekter. Og gerne projekter som i sidste ende kan kvalificere sig til støtte fra DEFF.

René Steffensen
CBS Bibliotek
rs.lib@cbs.dk

Metoden var konkret at lave en temadag – en ”projektmererdag” – med mulighed for at arbejde med forskellige faser og aspekter af idéudvikling. I invitationen kunne man derfor læse, at ”uanset om du har en idé på tegnebrættet, som allerede er klar til at blive præsenteret og diskuteret med andre, eller om du endnu ikke er sikker på, hvilket udviklingsprojekt du kunne tænke dig at sætte i søen, så er dagen relevant for dig!” Som sådan fungerede dagen også som de 2 programgruppers projektkald for 2008, med en reel mulighed for at komme i dialog med programgruppedeltagere om konkrete ideer til DEFF-projektansøgninger.

5 ”arbejdsstationer” var de primære elementer på dagen. Og derudover var programmet suppleret med poster-præsentationer af igangværende projekter og et afsluttende keynote-foredrag om ”Mixed Reality”, hvor sidstnævnte var ment som en appetitvækkende identifikation af sammenmeltingen af faktisk og virtuel verden.

Men tilbage til virkeligheden. Ud over arrangører mødte ca. 40 reelle deltagere op, alle med en lyst til at deltage i projektkarusellens arbejdsstationer: IdéGeneratoren, Ind-i-Boksen, Ud-af-Boksen, PartnerSkabet og TænkeBoksen. Mens Tænkeboksen primært var et mødested til spontane samtaler in-between, så var der afsat ca. 40 minutter til hver af de 4 første stationer.

IdéGeneratoren blev faciliteret af en innovatonsguide. De primære elementer i denne øvelse var i mindre grupper à 5 personer at ryste frie ideer ud af ærmet, smide dem rundt på skift i gruppen til umiddelbar kritik og kommentarer med mulighed for raffinering. Blanketter og gule sedler var redskaberne suppleret med retten til en ”elevator-tale”, dvs. chancen for at præsentere en udvalgt idé på 30 sekunder – svarende til en kort elevatortur. Metoden viste, at det faktisk er muligt at generere bæredygtige ideer på kommando, hvis ellers mødet er til stede og gruppen ikke er for snævert sammensat.

Ind-i-Boksen var en mulighed for at pitche konkrete og hjemmefra medbragte projektforslag foran et panel af eksperter fra biblioteksverdenen. De skulle så stille uddybende spørgsmål, kommentere og komme med gode råd til, hvordan forslaget kunne gøres bedre. Tilsvarende var Ud-af-Boksen en idéfremlæggelse på 3-5 minutter (hvad jo så i øvrigt er forklaringen for de uindviede på, hvad ”pitche” egentlig betyder) og foran et panel af kloge hoveder uden for biblioteksbranchen. Bevæger tankerne sig for læseren nu hen imod noget så moderne som tv-føljetonen ”American Idol,” er det jo nok ikke helt forkert, men på den anden side var der ikke megen udskilningsløb over seancen, fordi kritikken var fair, venlig og proaktivt ment.

Den sidste station var Partnerskabet, hvor man i auditorielignende stole-rundkreds mødte samtlige deltagere, der i parentes bemærket bestod af mange biblioteksfolk tilsat en mindre del eksterne udviklere til en øvelse, hvor man kunne få hjælp og partnere. Ved at præsentere medbragte og spontant opståede ideer, kunne andre byde ind og melde sig som (uforbindende) interesserede – enten på egne eller institutionens vegne. En rigtig svær disciplin, men bestemt lærerig og tankevækkende.

Når nærværende artikel primært beskæftiger sig med form (læs metode) frem for indhold (læs ideer), er det egentlig fordi førstnævnte var overraskende effektiv. Den kan formentlig i mere eller mindre udfoldede modeller bruges både på tværs af institutioner og endda internt i institutioner. Til at generere konkrete ideer. Til at raffinere eksisterende planer. Og måske allermest som en tillidsvækkende engangsøvelse i at skabe fokus på en innovativ organisationskultur. Ideen er i hvert fald hermed hugget (!) og givet videre.

Metoden viste, at det faktisk er muligt at generere bæredygtige ideer på kommando, hvis ellers mødet er til stede og gruppen ikke er for snævert sammensat.

Forfatterregister

DF Revy årg. 30, 2007

Aggerbeck, Mai & Frederiksen, Karen

Min personlige videnprofil. Nr. 4, s. 18.
Anmeldelse.

Amundsen, Jon Kjær

What is documentation? Nr. 6, s. 21.
Anmeldelse.

Andersen, Anne C. & Sandal, Solveig Bach

DEFF på tværs. En temadag om kreativ anvendelse af data. Nr. 8, s. 17-19.

Bach-Nielsen, Carsten

Universitetsbiblioteket i Fiolstræde lukker. Nr. 8, s. 22-23.

Bjerg, Claus

Fra Information til viden via læring - PKM. Nr. 8, s. 24-25. Anmeldelse.

Bredsdorff, Nils

Formidlingsregistrering eller formidlingsforvirring. Nr. 1, s. 12-13.

Bødker, Mads & Sønderlev Christensen, Martin

Nettets genkomst. Nr. 6, s. 4-6.

Christensen, Britta & Vonsbæk, Maia

The Day after Tomorrow. Nr. 6, s. 7-9.

Christensen, Peter V.

Ministeriernes Bibliotekssystem - MiniBib fylder 25 år. Nr. 8, s. 9.

Christensen-Dalsgaard, Birte & Hofman Hansen, Jens

Forskellige syn på informationssøgning giver forskellige søgesystemer. Nr. 3, s. 12-14.

Clausen, Edith

Forskningsformidling. Nr. 7, s. 6-9.

Dalsgaard, Louise

Fagportaler med vokseværk. Nr. 3, s. 8-9.

DF Hovedbestyrelsen

Danmarks Forskningsbiblioteksforenings Årsmøde 2007. Program. Nr. 5, s. 9-12.

DF Revy, Redaktionen

Nyt samarbejde mellem forskning og praksis skal styrke danske biblioteker. Nr. 5, s. 24.
Fra Baglinjen.

Elkjær Jensen, Henrik & Knøchel Jeppesen, Dynke L.

Fjernlånskonferencen, Hindsgavl 2007. Nr. 5, s. 18-19.

Erlandsen, Poul

Dansk repræsentant i OCLC's Member Council. Nr. 1, s. 10.

Faber Frandsen, Tove

Open Access - en kompliceret sag? Nr. 4, s. 10-11.

Fagerli, Hans Martin

Fra bibliotek til læringscenter og lidt til. Nr. 2, s. 4-6.

Frederiksen, Karen & Aggerbeck, Mai

Min personlige videnprofil. Nr. 4, s. 18.
Anmeldelse.

Friberg, Simon

Kvantitetsindikatorer og fragilité. Nr. 7, s. 17.

Grundsoe, Mette B. & Harbo, Karen

Danmarks Biblioteksskole sætter bibliotekarprofessionen til debat... Nr. 4, s. 14-16.

Grøngaard, Pernille

Innovation og kreativitet. Strøttanker fra DF's Vinterinternatmøde 2007. Nr. 3, s. 16-17.

Harbo, Karen & Grundsoe, Mette B.

Danmarks Biblioteksskole sætter bibliotekarprofessionen til debat... Nr. 4, s. 14-16.

Harbo, Ole

Dansk Bibliotekshistorisk Selskab. 1982-2007. Nr. 4, s. 9.

Herborg Christensen, Bente

Back to basics - and flying into the future.
Konference i Reykjavik om katalogisering med fokus på RDA. Nr. 4, s. 8.

Hielmcrone, Harald v.

Nye vinde i den ophavsretlige forvaltning – oprindeligt holdt som foredrag ved DF's Temadag om Ophavsret, den 3.10.2007. Nr. 7, s. 10-13.

Open Access - er det nu så godt? Nr. 3, s. 4-5.

Hielmcrone, Harald v. & Kristensen, Thøger

Open Access debat. Nr. 3, s. 6-7.

Hofman Hansen, Jens

Brugerinddragelse kan føre til vidt forskellige konklusioner. Nr. 3, s. 28. Fra Baglinjen.

Hofman Hansen, Jens & Christensen-Dalsgaard, Birte

Forskellige syn på informationssøgning giver forskellige søgesystemer. Nr. 3, s. 12-14.

Holm, Jesper

Ebog.dk - en rapport fra frontlinjen. Nr. 4, s. 12.

Jensen, Birger

Spil med! En kort anmeldelse af "Viden i spil". Nr. 2, s. 10-11. Anmeldelse.

Jensen, Lis, Laursen, Tonny & Søndergaard, Peter

Virtual vejledning. RUB projektsupport.

Nr. 3, s. 10-11.

Joki, Sverre Magnus Elvenes & Røyneberg, Ellen

Kort om Open Access. Nr. 1, s. 8.

Jørgensen, Tine

Freakonomi. Nr. 4, s. 17. Anmeldelse.

Knudsen, Christian B.

InfoGalleriet - den fremskudte formidling.

Nr. 5, s. 4-5.

Knudsen, Christian B.

Second Life. Bristet boble eller beskæftigelsesterapi? Nr. 7, s. 28. Fra Baglinjen

Knøchel Jeppesen, Dynke L. & Elkjær Jensen, Henrik

Fjernlånskonferencen, Hindsgavl 2007.

Nr. 5, s. 18-19.

Kolding Nielsen, Erland

Digitization of Library Material in Europe. Problems, Obstacles and Perspectives.

Nr. 8, s. 10-12.

Leif Lørring fratræder som rektor for Danmarks Biblioteksskole. Nr. 2, s. 20-21.

Kristensen, Thøger

Så meld jer dog ind! Nr. 4, s. 20. Fra Baglinjen.

Larsen, Kirsten

Google er Gud – myten om den gnidningsløse informationssøgning. Nr. 2, s. 16-19.

Larsen, Malene Charlotte

Fremtidens digitale biblioteksbrugere.

Nr. 6, s. 15-17.

Lauersen, Christian U. & Vestergaard, Anders

Sektorcentrifugering – trainees, kompetenceudvikling og samarbejde i biblioteksverdenen.

Nr. 8, s. 4-5.

Laursen, Anne Lise

Læring og leksikografi. Et fagleksikografisk projekt.

Nr. 8, s. 20-21.

Laursen, Tonny, Søndergaard, Peter & Jensen, Lis

Virtual vejledning. RUB projektsupport.

Nr. 3, s. 10-11.

Madsen, Jørgen

Fra søg til find - Primo i Danmark. Nr. 1, s. 4-7.

Madsen, Søren

CBS Library FAQ. Nr. 4, s. 13.

Marstrand, Barbara & Sijm, Dyveke

DF's Årsmøde – set med studerendes øjne.

Nr. 7, s. 18-19.

Moltke, Inge-Berete & Pipa, Tina Buchtrup

www.UBtesten.dk. Universitetsbibliotekernes nye e-værktøj til studerende og undervisere.

Nr. 2, s. 12-15.

Motzfeldt, Hanne Marie & Tranbjerg, Charlotte Bagger

Du kan, du skal – men må du? Nr. 8, s. 24-25.

Nielsen, Ellen

Stor tilfredshed med biblioteksvagten.dk.

Nr. 1, s. 11.

Nielsen, Vibeke

Kassation og fjernlån – er der en sammenhæng?

Nr. 5, s. 20-21.

Nørgaard Christensen, Birgit

Bestil en e-kopi på Statsbiblioteket.

Nr. 5, s. 16-17.

Nørhede, Alice

Bibliotekarerne – profession eller indbildning?

Nr. 1, s. 14-16. Anmeldelse.

Olesen, Ole V. G.

Krigreren, borgeren og taberen. En anmeldelse.

Nr. 3, s. 18. Anmeldelse.

Pálfi, Loránd-Levente

Om registerværket til Hermes. Nr. 6, s. 10-12.

Pipa, Tina Buchtrup & Moltke, Inge-Berete

www.UBtesten.dk. Universitetsbibliotekernes nye e-værktøj til studerende og undervisere.

Nr. 2, s. 12-15.

Porsild, Naja

Den digitale bibliotekar.

Nr. 2, s. 24. Fra Baglinjen.

ETD – Electronic Theses and Dissertations.

Nr. 5, s. 14-15.

Straffespark eller frispark?

Nr. 6, s. 24. Fra Baglinjen.

Rasmussen, Jane

Spørg Statsbiblioteket med VRL+. Nr. 7, s. 22-23.

Røyneberg, Ellen &

Joki, Sverre Magnus Elvenes

Kort om Open Access. Nr. 1, s. 8.

Sandal, Solveig Bach & Andersen, Anne C.

DEFF på tværs. En temadag om kreativ anvendelse af data. Nr. 8, s. 17-19.

Schmidt, Tove

Fra Ford Ka til Ford Galaxy – på vej mod et nyt bibliotekslandskab. Nr. 2, s. 8-9.

Schrøder, Lene G.

Bibteach – informationskompetencer i praksis.

Nr. 7, s. 24-25.

Seiden, Piet

Forskningskvalitet: kan det måles – og skal bibliotekerne gøre det? Nr. 7, s. 4-6.

Sijm, Dyveke

En kort men hed affære.

Nr. 8, s. 28. Fra Baglinjen

Sijm, Dyveke & Marstrand, Barbara

DF's Årsmøde - set med studerendes øjne.

Nr. 7, s. 18-19.

Stensager, Anders Otte

Hvad må bibliotekerne? – En temadag om op-havsret. Nr. 7, s. 20-21.

Søndergaard, Peter, Jensen, Lis & Laursen, Tonny

Virtual vejledning. RUB projektsupport.

Nr. 3, s. 10-11.

Sønderlev Christensen, Martin & Bødker, Mads

Nettets genkomst. Nr. 6, s. 4-6.

Sørensen, Ulrik

Usability Study af taksonomien i bibliotek.dk.

Nr. 8, s. 13-14.

Thorhauge, Jens

Mod nye horisonter. Biblioteksstyrelsens beretning til DF's årsmøde 2007. Nr. 7, s. 14-16.

Tranbjerg, Charlotte Bagger & Motzfeldt, Hanne Marie

Du kan, du skal - men må du? Nr. 8, s. 24-25.

Vesterager Pedersen, Claus

Op på hesten igen! Nr. 1, s. 24. Fra Baglinjen.

Vestergaard, Anders & Lauersen, Christian U.

Sektorcentrifugering – trainees, kompetenceudvikling og samarbejde i biblioteksverdenen.

Nr. 8, s. 4-5.

Vonsbæk, Maia & Christensen, Britta

The Day after Tomorrow. Nr. 6, s. 7-9.

Wöhnert, Bodil

Libraries for the Future. Progress, Development and Partnership. IFLA Durban. Nr. 6, s. 18-20.

Öhrström, Bo

DEFF i fase 3. Nr. 8, s. 6-8.

Emneregister

DF Revy årg. 30, 2007

Anmeldelse

Bibliotekarerne - profession eller indbildning?
/ Alice Nørhede. Nr. 1, s. 14-16.

Fra Information til viden via læring – PKM
/ Claus Bjerg. Nr. 8, s. 24-25.

Freakonomi / Tine Jørgensen. Nr. 4, s. 17.

Krigeren, borgeren og taberen. En anmeldelse
/ Olesen, Ole V. G. Nr. 3, s. 18.

Min personlige videnprofil / Karen Frederiksen &
Mai Aggerbeck. Nr. 4, s. 18.

Spil med! En kort anmeldelse af "Viden i spil"
/ Birger Jensen. Nr. 2, s. 10-11. Anmeldelse.

What is documentation? / Jon Kjær Amundsen.
Nr. 6, s. 21.

Arto.dk
Fremtidens digitale biblioteksbrugere / Malene
Charlotte Larsen. Nr. 6, s. 15-17.

bibliotek.dk
Forskellige syn på informationssøgning giver for-
skellige søgesystemer / Birte Christensen-Dalsga-
ard & Jens Hofman Hansen. Nr. 3, s. 12-14.

Google er Gud – myten om den gnidningsløse
informationssøgning / Kirsten Larsen. Nr. 2, s.
16-19.

Usability Study af taksonomien i bibliotek.dk /
Ulrik Sørensen. Nr. 8, s. 13-14.

Bibliotekaruddannelse

Danmarks Biblioteksskole sætter bibliotekarpro-
fessionen til debat... / Karen Harbo & Mette B.
Grundløse. Nr. 4, s. 14-16.

Biblioteksarbejde

Danmarks Biblioteksskole sætter bibliotekarpro-
fessionen til debat... / Karen Harbo & Mette B.
Grundløse. Nr. 4, s. 14-16.

Biblioteksstyrelsen

Nyt samarbejde mellem forskning og praksis skal
styrke danske biblioteker / Redaktionen DF Revy.
Nr. 5, s. 24. Fra Baglinjen.

Mod nye horisonter. Biblioteksstyrelsens beret-
ning til DF's årsmøde 2007 / Jens Thorhauge. Nr.
7, s. 14-16.

Bibliotekssystemer

Ministeriernes Bibliotekssystem – MiniBib fylder
25 år / Peter V. Christensen. Nr. 8, s. 9.

BiblioteksVagten

Stor tilfredshed med biblioteksvagten.dk / Ellen
Nielsen. Nr. 1, s. 11.

Brugeradfærd

Forskellige syn på informationssøgning giver for-
skellige søgesystemer / Birte Christensen-Dalsga-
ard & Jens Hofman Hansen. Nr. 3, s. 12-14.

Brugerfaciliteter

Bestil en e-kopi på Statsbiblioteket / Birgit Nør-
gaard Christensen. Nr. 5, s. 16-17.

CBS Library FAQ / Søren Madsen. Nr. 4, s. 13.

Fra søg til find – Primo i Danmark / Jørgen Mad-
sen. Nr. 1, s. 4-7.

Chat

Fremtidens digitale biblioteksbrugere / Malene
Charlotte Larsen. Nr. 6, s. 15-17.

Virtual vejledning. RUB projektsupport / Lis Jen-
sen, Tonny Laursen & Peter Søndergaard.
Nr. 3, s. 10-11.

Spørg Statsbiblioteket med VRL+ / Jane Rasmus-
sen. Nr. 7, s. 22-23.

Danmarks Biblioteksskole

Leif Lørring fratræder som rektor for Danmarks
Biblioteksskole / Erland Kolding Nielsen.
Nr. 2, s. 20-21.

En kort men hed affære / Dyveke Sijm. Nr. 8, s.
28. Fra Baglinjen.

Danmarks Forskningsbiblioteksforening

Nyt samarbejde mellem forskning og praksis skal
styrke danske biblioteker / Redaktionen DF Revy.
Nr. 5, s. 24. Fra Baglinjen.

Dansk Bibliotekshistorisk Selskab

Dansk Bibliotekshistorisk Selskab. 1982-2007 /
Ole Harbo. Nr. 4, s. 9.

Data

DEFF på tværs. En temadag om kreativ anvend-
else af data / Solveig Bach Sandal & Anne C.
Andersen. Nr. 8, s. 17-19.

DEFF

DEFF i fase 3 / Bo Öhrström. Nr. 8, s. 6-8.

DEFF på tværs. En temadag om kreativ anvend-
else af data / Anne C. Andersen & Solveig
Bach Sandal. Nr. 8, s. 17-19.

Digitale ressourcer

Bestil en e-kopi på Statsbiblioteket / Birgit Nør-
gaard Christensen. Nr. 5, s. 16-17.

Digitalisering

Digitization of Library Material in Europe. Problems, Obstacles and Perspectives / Erland Kolding Nielsen. Nr. 8, s. 10-12.

Nye vinde i den ophavsretlige forvaltning – oprindelig holdt som foredrag ved DF's Temadag om Ophavsret, den 3.10.2007 / Harald v. Hiemcrone. Nr. 7, s. 10-13.

E-bøger

Ebog.dk – en rapport fra frontlinjen / Jesper Holm. Nr. 4, s. 12.

e-læring

www.UBtesten.dk. Universitetsbibliotekernes nye e-værktøj til studerende og undervisere / Tina Buchtrup Pipa & Inge-Berete Moltke. Nr. 2, s. 12-15.

Elektroniske tidsskrifter

Open Access – en kompliceret sag? / Tove Faber Frandsen. Nr. 4, s. 10-11.

Europæisk bibliotekssamarbejde

Digitization of Library Material in Europe. Problems, Obstacles and Perspectives / Erland Kolding Nielsen. Nr. 8, s. 10-12.

Fagportaler

Fagportaler med vokseværk / Louise Dalsgaard. Nr. 3, s. 8-9.

Fjernlån

Fjernlånskonferencen, Hindsgavl 2007 / Knøchel Jeppesen, Dynke L. & Henrik Elkjær Jensen. Nr. 5, s. 18-19.

Kassation og fjernlån – er der en sammenhæng? / Vibeke Nielsen. Nr. 5, s. 20-21.

Formatering

Back to basics – and flying into the future. Konference i Reykjavik om katalogisering med fokus på RDA / Bente Herborg Christensen. Nr. 4, s. 8.

Forskningsbiblioteker

Fra bibliotek til læringscenter og lidt til / Hans Martin Fagerli. Nr. 2, s. 4-6.

Forskningsformidling

Formidlingsregistrering eller formidlingsforvirring / Nils Bredsdorff. Nr. 1, s. 12-13.

Forskningsformidling / Edith Clausen. Nr. 7, s. 6-9.

Forskningskvalitet: kan det måles – og skal bibliotekerne gøre det? / Piet Seiden. Nr. 7, s. 4-6.

Open Access – er det nu så godt? / Harald v. Hiemcrone. Nr. 3, s. 4-5.

Forskningsregistrering

ETD – Electronic Theses and Dissertations / Naja Porsild. Nr. 5, s. 14-15.

Formidlingsregistrering eller formidlingsforvirring / Nils Bredsdorff. Nr. 1, s. 12-13.

Om registerværket til Hermes / Loránd-Levente Pálfi. Nr. 6, s. 10-12.

Fra Baglinjen

Brugerinddragelse kan føre til vidt forskellige konklusioner / Jens Hofman Hansen. Nr. 3, s. 28.

Den digitale bibliotekar / Naja Porsild. Nr. 2, s. 24. Fra Baglinjen.

En kort men hed affære / Dyveke Sijm. Nr. 8, s. 28. Fra Baglinjen.

Nyt samarbejde mellem forskning og praksis skal styrke danske biblioteker / Redaktionen DF Revy. Nr. 5, s. 24. Fra Baglinjen.

Op på hesten igen! / Claus Vesterager Pedersen. Nr. 1, s. 24. Fra Baglinjen.

Second Life. Bristet boble eller beskæftigelsesterapi? / Christian B. Knudsen. Nr. 7, s. 28. Fra Baglinjen

Straffespark eller frispark? / Naja Porsild. Nr. 6, s. 24. Fra Baglinjen.

Så meld jer dog ind! / Thøger Kristensen. Nr. 4, s. 20. Fra Baglinjen.

Hermes

Om registerværket til Hermes / Loránd-Levente Pálfi. Nr. 6, s. 10-12.

IFLA

Libraries for the Future. Progress, Development and Partnership. IFLA Durban / Bodil Wöhnert. Nr. 6, s. 18-20.

ILL

Fjernlånskonferencen, Hindsgavl 2007 / Henrik Elkjær Jensen & Knøchel Jeppesen, Dynke L. Nr. 5, s. 18-19.

Kassation og fjernlån - er der en sammenhæng? / Vibeke Nielsen. Nr. 5, s. 20-21.

Indeksering

Om registerværket til Hermes / Loránd-Levente Pálfi. Nr. 6, s. 10-12.

ETD – Electronic Theses and Dissertations / Naja Porsild. Nr. 5, s. 14-15.

InfoGalleri

InfoGalleriet – den fremskudte formidling / Christian B. Knudsen. Nr. 5, s. 4-5.

Informationskompetence

Bibteach - informationskompetencer i praksis / Lene G. Schrøder. Nr. 7, s. 24-25.

Fra Information til viden via læring - PKM / Claus Bjerg. Nr. 8, s. 24-25. Anmeldelse.

Informationssøgning

Bibteach – informationskompetencer i praksis / Lene G. Schrøder. Nr. 7, s. 24-25.

Forskellige syn på informationssøgning giver forskellige søgesystemer / Birte Christensen-Dalsgaard & Jens Hofman Hansen. Nr. 3, s. 12-14.

Fra Information til viden via læring – PKM / Claus Bjerg. Nr. 8, s. 24-25. Anmeldelse.

Google er Gud – myten om den gnidningsløse informationssøgning / Kirsten Larsen. Nr. 2, s. 16-19.

Usability Study af taksonomien i bibliotek.dk / Ulrik Sørensen. Nr. 8, s. 13-14.

www.UBtesten.dk. Universitetsbibliotekernes nye e-værktøj til studerende og undervisere / Tina Buchtrup Pipa & Inge-Berete Moltke. Nr. 2, s. 12-15.

Innovation

The Day after Tomorrow / Britta Christensen & Maia Vonsbæk. Nr. 6, s. 7-9.

Katalogisering

Back to basics – and flying into the future. Konference i Reykjavik om katalogisering med fokus på RDA / Bente Herborg Christensen. Nr. 4, s. 8.

Kommunikation

Fremtidens digitale biblioteksbrugere / Malene Charlotte Larsen. Nr. 6, s. 15-17.

Kompetenceudvikling

Sektorcentrifugering – trainees, kompetenceudvikling og samarbejde i biblioteksverdenen / Christian U. Lauersen & Anders Vestergaard. Nr. 8, s. 4-5.

Kunstablioteker

The Day after Tomorrow / Maia Vonsbæk & Britta Christensen. Nr. 6, s. 7-9.

Kvalitetsmåling

DF's Årsmøde – set med studerendes øjne / Barbara Marstrand & Dyveke Sijm. Nr. 7, s. 18-19.

Forskningsformidling / Edith Clausen. Nr. 7, s. 6-9.

Forskningskvalitet: kan det måles – og skal bibliotekerne gøre det? / Piet Seiden. Nr. 7, s. 4-6. Kvantitetsindikatorer og fragilité / Simon Friberg. Nr. 7, s. 17.

Leksikografi

Læring og leksikografi. Et fagleksikografisk projekt / Anne Lise Laursen. Nr. 8, s. 20-21.

Læringscentre

Fra bibliotek til læringscenter og litt til / Hans Martin Fagerli. Nr. 2, s. 4-6.

MiniBib

Ministeriernes Bibliotekssystem – MiniBib fylder 25 år / Peter V. Christensen. Nr. 8, s. 9.

Netværk

Nettets genkomst / Mads Bødker & Martin Sønderlev Christensen. Nr. 6, s. 4-6.

OCLC

Dansk repræsentant i OCLC's Member Council / Poul Erlandsen. Nr. 1, s. 10.

Open access

Kort om Open Access / Ellen Røyneberg & Joki, Sverre Magnus Elvenes. Nr. 1, s. 8.

Open Access – en kompliceret sag? / Tove Faber Frandsen. Nr. 4, s. 10-11.

Open Access – er det nu så godt? / Harald v. Hielmcrone. Nr. 3, s. 4-5.

Open Access debat / Harald v. Hielmcrone & Thøger Kristensen. Nr. 3, s. 6-7.

Ophavsret

Du kan, du skal – men må du? / Hanne Marie Motzfeldt & Charlotte Bagger Tranbjerg. Nr. 8, s. 24-25.

Hvad må bibliotekerne? – En temadag om ophavsret / Anders Otte Stensager. Nr. 7, s. 20-21.

Nye vinde i den ophavsretlige forvaltning – oprindelig holdt som foredrag ved DF's Temadag om Ophavsret, den 3.10.2007 / Harald v. Hielmcrone. Nr. 7, s. 10-13.

Ordbøger

Læring og leksikografi. Et fagleksikografisk projekt / Anne Lise Laursen. Nr. 8, s. 20-21.

Personlig Knowledge Management

Fra Information til viden via læring – PKM / Claus Bjerg. Nr. 8, s. 24-25. Anmeldelse.

Min personlige videnprofil / Karen Frederiksen & Mai Aggerbeck. Nr. 4, s. 18. Anmeldelse

Primo

Fra søg til find – Primo i Danmark / Jørgen Madsen. Nr. 1, s. 4-7.

Professionshøjskoler

Fra bibliotek til læringscenter og litt til / Hans Martin Fagerli. Nr. 2, s. 4-6.

Fra Ford Ka til Ford Galaxy – på vej mod et nyt bibliotekslandskab / Tove Schmidt. Nr. 2, s. 8-9.

Spil med! En kort anmeldelse af "Viden i spil" / Birger Jensen. Nr. 2, s. 10-11. Anmeldelse.

Registre

Om registerværket til Hermes / Loránd-Levente Pálfi. Nr. 6, s. 10-12.

Second Life

Second Life. Bristet boble eller beskæftigelsesterapi? / Christian B. Knudsen. Nr. 7, s. 28. Fra Baglinjen

Sociale teknologier

Nettets genkomst / Mads Bødker & Martin Sønderlev Christensen. Nr. 6, s. 4-6.

Statsbiblioteket

Spørg Statsbiblioteket med VRL+ / Jane Rasmussen. Nr. 7, s. 22-23.

Søgesystemer

Forskellige syn på informationssøgning giver forskellige søgesystemer / Birte Christensen-Dalsgaard & Jens Hofman Hansen. Nr. 3, s. 12-14.

Fra søg til find – Primo i Danmark / Jørgen Madsen. Nr. 1, s. 4-7.

Taksonomi

Usability Study af taksonomien i bibliotek.dk /
Ulrik Sørensen. Nr. 8, s. 13-14.

Trainee

Sektorcentrifugering – trainees, kompetenceudvikling og samarbejde i biblioteksverdenen /
Christian U. Lauersen & Anders Vestergaard.
Nr. 8, s. 4-5.

UBtesten

www.UBtesten.dk. Universitetsbibliotekernes nye e-værktøj til studerende og undervisere /
Inge-Berete Moltke & Tina Buchtrup Pipa.
Nr. 2, s. 12-15.

Uddannelse

Fra bibliotek til læringscenter og lidt til /
Hans Martin Fagerli. Nr. 2, s. 4-6.

Sektorcentrifugering – trainees, kompetenceudvikling og samarbejde i biblioteksverdenen /
Anders Vestergaard & Christian U. Lauersen.
Nr. 8, s. 4-5.

Uddannelsesbiblioteker

Fra Ford Ka til Ford Galaxy – på vej mod et nyt bibliotekslandskab /
Tove Schmidt. Nr. 2, s. 8-9.

Spil med! En kort anmeldelse af "Viden i spil" /
Birger Jensen. Nr. 2, s. 10-11. Anmeldelse.

Universitetsbiblioteker

Universitetsbiblioteket i Fiolstræde lukker /
Carsten Bach-Nielsen. Nr. 8, s. 22-23.

Vinterinternat

Innovation og kreativitet. Strøttanker fra DF's Vinterinternatmøde 2007 /
Pernille Grøngaard.
Nr. 3, s. 16-17.

Virtuelt referencearbejde

Fremtidens digitale biblioteksbrugere /
Malene Charlotte Larsen. Nr. 6, s. 15-17.

Spørg Statsbiblioteket med VRL+ /
Jane Rasmussen. Nr. 7, s. 22-23.

Virtuel vejledning. RUB projektsupport /
Lis Jensen, Tonny Laursen & Peter Søndergaard.
Nr. 3, s. 10-11.

Web 2.0

Nettets genkomst /
Martin Sønderlev Christensen & Mads Bødker. Nr. 6, s. 4-6.

Webarkiver

ETD – Electronic Theses and Dissertations /
Naja Porsild. Nr. 5, s. 14-15.

Webgrænseflade

Fra søg til find – Primo i Danmark /
Jørgen Madsen. Nr. 1, s. 4-7.

Google er Gud – myten om den gnidningsløse informationssøgning /
Kirsten Larsen.
Nr. 2, s. 16-19.

Årsmøde

Danmarks Forskningsbiblioteksforenings Årsmøde 2007. Program /
DF Hovedbestyrelsen.
Nr. 5, s. 9-12.

DF's Årsmøde – set med studerendes øjne /
Dyveke Sijm & Barbara Marstrand.
Nr. 7, s. 18-19.

Kvantitetsindikatorer og fragilité /
Simon Friberg. Nr. 7, s. 17.

Mod nye horisonter. Biblioteksstyrelsens beretning til DF's årsmøde 2007 /
Jens Thorhauge.
Nr. 7, s. 14-16.

Den 21. december 2007 underskrev rektor for Københavns Universitet (KU), Ralf Hemmingsen, og direktør for Det Kongelige Bibliotek, Erland Kolding Nielsen, en aftale om etableringen af Københavns Universitets Biblioteks- og Informationservice. Aftalen er indgået for en femårs periode, hvorefter den evalueres og der tages stilling til dens videreførelse og videreudvikling.

Michael Cotta-Schönberg
Universitetsbibliotekar
mcs@kb.dk

Forhistorien rækker langt tilbage. Universitetsbiblioteket blev grundlagt i 1482, og omkring 1650 kom Det Kongelige Bibliotek til. Siden 1700-tallet har de to biblioteker side om side fungeret som universitetsbiblioteker for Københavns Universitet, og allerede i midten af 1800-tallet begyndte man at tale om en sammenlægning. Denne proces blev afsluttet i 2005 med fusionen mellem KB og DNLB. Fusionen omfattede ikke universitets egne, interne biblioteker og heller ikke de nye universitetsbiblioteker, der kom ind ved fusionen mellem KU, KVL og Farmaceuterne i 2007.

Også selve forberedelsen var lang og kompliceret: det første forslag blev fremsat i sommeren 2006, og i det lange efterfølgende forhandlingsforløb var der en del øjeblikke, hvor sartere sjæle troede, at sagen nu var gået på gulvet. Men under kyndig styring fra rektors kommitterede i biblioteksspørgsmål, Thorkil Damsgaard Olsen, kom sagen til sidst i hus.

De, der i forvejen har svært ved at holde rede på alle akronymerne i det københavnske universitetsbiblioteksmiljø (f.eks. KB, KU, KUB, KUB Nord, DNLB, UB2, DVJB, DFB), vil så nu få et nyt: KUBIS.

Hvad er KUBIS?

Det er vigtigt at holde sig for øje, at KUBIS ikke er en ny institution. KUBIS er en samarbejdsorganisation mellem Det Kongelige Bibliotek og Københavns Universitet. KB og KU er to forskellige institutioner under to forskellige ministerier, og det bliver der ikke lavet om på.

De to institutioner ejer i fællesskab den nye biblioteksorganisation og bevarer hver for sig ejerskabet til de biblioteksenheder, de skyder ind i fællesskabet. Til gengæld bliver der en fælles ledelse af hele biblioteksorganisationen og nye samarbejdsformer inden for organisationens rammer.

Det formelle formål med etableringen af KUBIS er dels at skabe en hensigtsmæssig organisatorisk ramme om den biblioteksmæssige udvikling, der skal foregå i de næste årtier, dels at sikre den optimale udnyttelse af de ressourcer, der samlet anvendes på biblioteks- og informationservice til Københavns Universitet.

Hvad omfatter KUBIS?

KUBIS omfatter følgende KB-ejede biblioteksenheder: Københavns Universitetsbibliotek med de tre fakultetsbiblioteker for Humaniora, Samfundsvidenskab samt Natur- og Sundhedsvidenskab.

Endvidere omfatter KUBIS følgende KU-ejede biblioteksenheder: Fakultetsbibliotekerne ved LIFE (det gml. DVJB), ved FARMA (det gml. DFB), ved TEOL (de tidl. Teologiske institutbiblioteker) og ved JUR (de tidligere juridiske institutbiblioteker).

Hertil kommer institutbibliotekerne m.m. ved det humanistiske fakultet, det samfundsvidenskabelige, det naturvidenskabelige og det sundhedsvidenskabelige fakultet.

De organisatoriske hovedenheder under KUBIS er således de 7 fakultetsbiblioteker (idet NAT/SUND videreføres som fællesdrevet fakultetsbibliotek) med tilhørende institutbiblioteker.

Hvad skal KUBIS lave?

KUBIS skal yde det kendte sæt af biblioteksydelser til Københavns Universitet. Det er endnu usikkert, i hvilket omfang nye tjenester som forskningsregistrering, e-læringsstøtte m.v. vil komme til.

De strategiske satsningsområder for KUBIS vil være følgende:

- Elektroniske videnressourcer og avancerede systemer til søgning og levering af videnressourcer

- Vejlednings- og betjeningsfunktioner på brugernes betingelser, indlejrede i de fysiske og elektroniske miljøer, hvor brugerne bevæger sig
- Dynamisk udvikling af bibliotekerne som studie- og læringsmiljøer og videncentre i samklang med universitetets samlede satsning på dette område
- Effektiv udnyttelse af biblioteksressourcer gennem højt koordineret materialevalg (bøger, tidsskrifter m.v.) og materialeforvaltning samt
- Konsolidering og maksimal IT-basering af back-office processer, herunder på nationalt plan, hvor det er hensigtsmæssigt (f.eks. licensforvaltning)
- Etablering af et fælles kompetenceudviklings- og karriererum for alle ansatte ved de KB-ejede og de KU-ejede biblioteksenheder
- Eventuelt, og efter særlig aftale, andre funktioner, der går ud over den traditionelle afgrænsning af biblioteksvirksomhed, men som ligger i naturlig forlængelse af denne.

Biblioteksbetjening baseret på trykte ressourcer varetages fortsat i det omfang, det er hensigtsmæssigt i relation til publiceringsstruktur og benyttelsesmønstre i de pågældende faglige miljøer. Det må generelt forudses, at denne service over de kommende år vil blive reduceret i forhold til service baseret på elektroniske ressourcer.

KUBIS-konstruktionen skal således konsekvent understøtte en forandrings- og innovationsproces på biblioteks- og informationsområdet, om end denne udvikling formentlig vil foregå i forskellig hastighed på de forskellige faglige områder.

Landbohøjskolens Bibliotek = Danmarks Veterinær og Jordbrugsvidenskabelige Bibliotek = DVJB = Det Biovidenskabelige Fakultetsbibliotek = LIFE-Biblioteket = BVFB – og nu et KUBIS-bibliotek!

Ledelse

Rektor og KB-direktør overdrager ledelsesfunktionen for hele KUBIS til den vicedirektør ved KB, der har funktionen som chef for det KB-ejede Københavns Universitetsbibliotek. Denne får dobbelt ansættelse: 75 % ved KB og 25 % ved KU, og han har titlen Universitetsbibliotekar.

For de KB-ejede biblioteksenheders vedkommende udøver han den fulde ledelse.

For de KU-ejede biblioteksenheders vedkommende udøver han den biblioteksfaglige ledelse samt ledelsen af medarbejdernes kompetenceudvikling. Den øvrige personalemæssige ledelse varetages for disse bibliotekers vedkommende af dekanen med sædvanlig delegering til f.eks. institutleder.

Ved biblioteksfaglig ledelse forstås i denne sammenhæng ledelse af opbygning og forvaltning af såvel elektroniske som trykte samlinger af videnressourcer (bøger, tidsskrifter m.v.), biblioteks- og informationsmæssige servicefunktioner, samt de direkte underliggende teknisk-praktiske og administrative funktioner.

Ved øvrig personalemæssig ledelse forstås personaleadministration, herunder i relation til ansættelser, afskedigelser og orlov, aflønning, samt almindelige arbejdsvilkår på basis af gældende personalepolitik ved den pågældende enhed.

Denne asymmetriske ledelse er naturligvis kompliceret, men den har været nødvendig af hensyn til de KU-ansatte biblioteksmedarbejderes ansættelsesforhold ved de respektive fakulteter og institutter.

I forhold til fakultetsbiblioteker og institutbiblioteker uddelegerer universitetsbibliotekaren sine ledelsesfunktioner til fakultetsbibliotekarerne, dvs. lederne af de enkelte fakultetsbiblioteker.

Universitetsbibliotekaren og fakultetsbibliotekarerne udgør tilsammen KUBIS-ledelses-

gruppen. Denne drøfter alle væsentlige fælles KUBIS-spørgsmål, inden der træffes beslutning. Spørgsmål, der kun vedrører enkelte fakultetsbiblioteker hhv. institutbiblioteker, behandles kun i KUBIS-ledelsesgruppen, såfremt de har væsentlige principielle aspekter eller væsentlig praktisk betydning for andre fakultetsbiblioteker eller for KUBIS som helhed.

Udover KUBIS-ledelsesgruppen nedsættes der for hvert fakultet et fakultetsbiblioteksudvalg. Universitetet har ikke ønsket et fælles universitetsbiblioteksudvalg, hvilket er i tråd med den overordnede fakultetsfokusering af universitetets organisation.

Universitetsbibliotekaren og fakultetsbibliotekarerne udøver deres ledelsesfunktioner på grundlag af den generelle KUBIS-aftale samt på grundlag af generelle aftaler mellem KUBIS og de enkelte fakulteter. Hertil kommer årlige biblioteksudviklingsplaner på universitetsniveau og fakultetsniveau.

Økonomi

På grund af den institutionelle struktur er det blevet foretrukket, at de økonomiske midler forbliver ved den institution, der bevilger dem. KUBIS' budget bliver således et sammensat budget med en bevilling, der hidrører fra KB og en anden der hidrører fra KU.

Universitetsbibliotekaren, fakultetsbibliotekarerne og institutbibliotekarerne disponerer over disse midler på grundlag af de eksisterende aftaler og regler. Det er der sådan set ikke noget nyt i. Det nye er, at budgetterne stilles op i sammenhæng, så det umiddelbart fremgår, hvad der samlet bruges på KU's biblioteksbetjening, og hvordan midlerne er fordelt på fælles funktioner og på de enkelte fakultetsområder. En sådan oversigt har ikke foreligget tidligere, og den vurderes at være ret væsentlig for at forstå og

udvikle det økonomiske grundlag for KU's biblioteksfunktion.

En række poster skal specificeres på de enkelte fakulteters biblioteksbudgetter, herunder materialeanskaffelser, kompetenceudvikling og udviklingsaktiviteter.

KUBIS-ledelsen har dispositionsretten med hensyn til kompetenceudvikling.

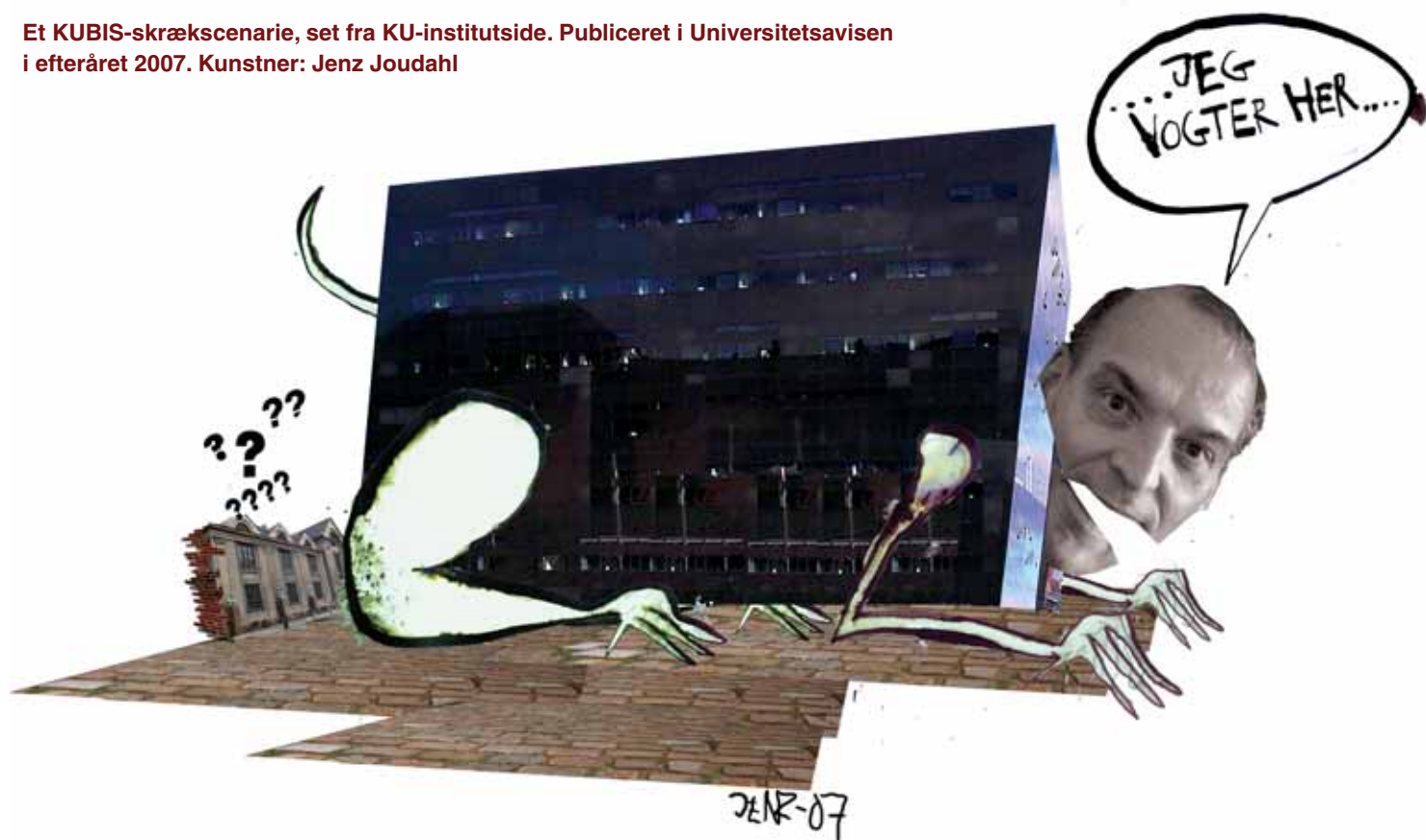
Udviklingspuljerne på de enkelte biblioteksbudgetter er nye. Deres størrelse bestemmes af rektor og direktør efter indstilling fra universitetsbibliotekaren, og dispositionsretten er tillagt universitetsbibliotekaren. Får dette budget en rimelig størrelse, kan det blive et ret vigtigt redskab for den samlede biblioteksudvikling ved KU.

Personale

Igen på grundlag af de institutionelle forhold er løsningen usædvanlig: Personalet er ansat ved den institution, der "ejer" det pågældende bibliotek.

Dette giver ikke rigtig nogen forskel ved fakultetsbibliotekerne. Men ved institutbibliotekerne er situationen den noget komplicerede, at den biblioteksfaglige ledelse (samt kompetenceudvikling) varetages gennem KUBIS-strukturen, medens den øvrige ledelsesfunktion varetages gennem institut/fakultetsstrukturen. Denne løsning er nok den bedste under de givne forhold, men den har da givet anledning til komplikations- og skrækscenarier. Selv tror jeg ikke det bliver noget større problem, men jeg vil da ikke forsværge, at jeg her lider under den personlige optimisme, som engang i min ungdom fik min daværende chef, Palle Birkelund, til at udbryde: "De er jo som manden, der sagde: "her går det godt," da han faldt ud fra Rundetårn".

Den virkelig betydningsfulde ændring på dette område er efter min egen opfattelse, at der indføres tvungen rokering for alle nyansatte med-

arbejdere på tværs af alle KUBIS-bibliotekerne, således at de skal have tre forskellige hovedfunktioner og arbejdssteder inden for de første 10 år efter ansættelsen. En tilsvarende ordning blev af KB's samarbejdsudvalg – i enighed – indført for hele KB i sommeren 2006. Den er et udtryk for en kompetencepolitisk satsning på flerstrengt kompetence i bredden snarere end på enstrengt kompetence i dybden og på generelle kompetencer snarere end specialistkompetencer. Man kan helt legitimt diskutere fordele og ulemper ved begge ordninger, men både universitetets ledelse og hovedsamarbejdsudvalg har tilsluttet sig den tvungne rokeringsordning. I den kommende 5-årsperiode vil den dog næppe få den store praktiske betydning, der vil ikke være særlig mange, der kommer til at rokere under den. Men den vil dog fra starten af have betydelig signaleffekt.

En anden nyskabelse er, at alle ledige stillinger først slås op internt, og kun slås op eksternt, hvis de ikke kan besættes ved internt opslag. Dette skal fremme personalebevægeligheden mellem alle KUBIS-bibliotekerne.

IKT og web

På dette område er der truffet nogle markante beslutninger:

KUBIS ibrugtager PRIMO som den primære gateway til alle digitale ressourcer, som biblioteket stiller til rådighed for sine brugere.

KUBIS etablerer m. henblik på udlånsfunktionen et samlet entydigt set-up for hele KUBIS.

KUBIS kortlægger systematisk IT-applikationer, der bliver overflødige i forbindelse med etableringen af KUBIS, og bistår fra centralt hold med juridiske og praktiske foranstaltninger, der skal bringe disse engagementer til ophør.

For så vidt angår administrativ IT og publikums-IT, bliver KUBIS fremover supporteret og serviceret af de samme lokale supportenheder på fakulteter, institutter og KB-servicecentre, som yder servicen i dag. Der afsættes løbende lokale midler til formålet, og der etableres minimumsstandarder vedr. hard- og software for administrativ IT og publikums-IT.

Der etableres et kommunikationsforum for KUBIS og et KUBIS-web. Det er allerede et ret interessant problem, om disse skal placeres på KB's eller KU's servere – det samme gælder spørgsmålet, om KUBIS-medarbejderne skal have kb. eller ku. mailadresse.

Perspektiv

Etableringen af KUBIS sker på baggrund af to store bevægelser. Den ene er konsolideringsbølgen, der herhjemme på det seneste har ført til kommunalreformen og universitetsfusionerne, og nu også har slået igennem på biblioteksområdet. Den anden er den store internationale digitaliseringsproces, som nu føres frem af så stærke internationale spillere som Google, og blandt andet har medført, at hele den britiske nationale litteratur allerede er digitaliseret op til år 1800.

På længere sigt er vi en del, der regner med, at opbevaring og formidling af trykt litteratur gradvist bliver koblet ud af universitetsbiblioteksfunktionen. Problemet er da følgende: Er universitetsbiblioteket forbundet så stærkt med den trykte litteratur, at det ikke kan overleve uden denne funktion? Det er vi en del, der tror, det kan. Men det er da ret vigtigt, at vi selv satser digitalt, at vi videreudvikler og intensiverer de servicefunktioner, som ikke umiddelbart består i tilrådighedsstillelse af trykt litteratur, og at vi ikke klynger os til den trykte fortid og prøver at videreføre dennes processtrukturer og fremføringssystemer, selvom de dengang var dybt fornuftige.

Selve informations- og kommunikationsteknologiens natur er integrativ og konsoliderende. Vi kan kun drage den fulde fordel deraf, hvis vi udvikler organisatoriske strukturer, der fremmer fælles (om)prioriteringer og infrastrukturer, og ikke er bygget op om de tidligere tiders behov for at sikre forsyningsikkerhed for trykt litteratur ved opbygning af trykte bogsamlinger i lokale mikromiljøer med komplette sæt af tilhørende biblioteksfunktioner.

Hvordan dette gøres klogt på det korte sigt, må selvfølgelig vejes fornuftigt, men der skal i øvrigt ikke herske nogen tvivl om, at KUBIS-pa-rolen er: Fuld fart fremad!

DF Revy Kort nyt

EFIL – Europæisk Forum for Informationskompetence

I efteråret 2007 mødtes ”The National Forum for Information Literacy” (NFIL) med repræsentanter fra 13 lande samt UNESCO i Madrid. Formålet var at oprette et tilsvarende europæisk forum for informationskompetence i Europa, The European Forum for Information Literacy – som en paraplyorganisation under NFIL. EFIL er nu en realitet med trænings- og workshops, samarbejde med UNESCO, samt informations- og videndeling i EU – både nationalt og landene imellem.

Læs mere på: <http://cf.hum.uva.nl/akb/efil/>

”På tværs” eller ”sammen – hver for sig”

Reservér tirsdag d. 26. februar 2008!

Roskilde Bibliotekerne og Roskilde Universitetsbibliotek inviterer til konferencedag for alle med interesse for fremtidens samarbejdsformer

Programmet vil byde på:

Ankomst og kaffe/brød (9.45 - 10.15)

Velkomst ved Claus Vesterager Pedersen
(Roskilde Universitetsbibliotek)

”Joint use libraries” – mere end samarbejde?
Joacim Hansson (Bibliotekshögskolan Borås)

”Joint use roads” – hvordan samarbejder de offentlige sektorer?
Bo Ekman (Vejdirektoratet)

Frokost (12.15 - 13.15)

**Projekt RoskildeSamarbejdet:
Fandt vi ”best practice”?**
Christine Bruun (Roskilde Bibliotekerne).

Hvad har de egentlig gang i? Evaluering af processen.
Nanna Kann-Christensen (Danmarks Biblioteksskole)

**Debat om
”Fremtiden for samarbejdet på tværs af sektorer”**

Paneldeltagere:
Jens Thorhauge (Direktør Biblioteksstyrelsen)
Nanna Kann-Christensen (Danmarks Biblioteksskole)
Mogens Vestergaard (Roskilde Bibliotekerne)
Niels Senius Clausen (Roskilde Universitetsbibliotek)

**Mere information vil følge på
www.roskildebib.dk**

RoskildeSamarbejdet
– fælles vej til viden og oplevelser

ROSKILDE BIBLIOTEKERNE & ROSKILDE UNIVERSITETSBIBLIOTEK

Biblioteksrundtur i Singapore

Af Vibeke Nielsen

Den 28. oktober til den 31. oktober 2007 blev der i Singapore afholdt 10th ILDS Conference: "Resource Sharing for the Future – Building Blocks to Success", hvor der blev behandlet emner som deling af ressourcer, copyright og fremtidsscenerier for fjernlånssamarbejdet.

Vibeke Nielsen
Projektkontoret
Overcentralområdet
Statsbiblioteket

Under konferencen var der indlagt biblioteksbesøg i programmet, hvilket gav mulighed for at se nogle af de biblioteker, man har hørt så meget om med hensyn til spændende bygninger, innovation og stor brugertilfredshed. Konferencen blev afholdt på National Library, der blevet åbnet i 2005 og er kendetegnet ved en åben og lys arkitektur.

På Jurong Regional Library, der er et folkebibliotek, fik vi den helt store rundvisning. Der var fyldt med kunder alle vegne, så de sad overalt, hvor der var plads, mange også på gulvet. Kendetegnende for hvad man hører om bibliotekerne i Singapore, er der en høj grad af selvbetjening. Kunderne låner og afleverer selv materialerne, men de betaler også selv deres bøder og gebyrer i en 'library e-kiosk' via et betalingskort, som alle borgere i Singapore er indehavere af. Kortet anvendes også til f.eks. betaling af offentlig transport, og kan også indehaves af børn. Det er også muligt at aflevere materialer 24 timer i døgnet. Biblioteker gør alt, hvad de kan for at tilgodese og forudse kundernes behov. Lidt bemærkelsesværdigt for en dansker er det at konstatere, at flere af personalets arbejdsopgaver ikke er automatiseret. F.eks. sorteres afleverede materialer manuelt, hvilket sandsynligvis skyldes, at arbejdskraften er relativ billig i Singapore. Uanset automatiseringsgraden for interne processer, så er det hele tiden låneren og de fleksible løsninger, der er i fokus.

I Singapore har man valgt at centralisere al accession og klargøring af materialer. Dette foregår på **Library Supply Centre** – en fabrik, som er lokaliseret udenfor Singapores centrum midt i et fabriksområde med andre logistikvirksomheder til naboer. De ca. 100 medarbejdere processer 4000 enheder dagligt fra katalogisering til materialerne er hyldede. Processen foregår efter samlebåndsprincippet, hvor materialerne transporteres i kasser via samlebånd fra den ene medarbejder til den næste, og den enkelte medarbejder varetager den samme opgave hele dagen. Arbejdsproces-

BOGAUTOMAT >

serne virkede meget strømlinede og effektive; til den fysiske klargøring af materialerne anvendes ufaglært personale, der er ansat til en startløn på ca. 4000,- dkr. om måneden.

Udover at indkøbe og klargøre materialer til 33 biblioteker i Singapore, så fungerer Library Supply Centre også som magasin for de materialer, der ikke så hyppigt udlånes. Der er ca. 9 millioner enheder på magasinet, der alle har rfid, og findes frem ved hjælp af trådløs teknologi og PDA'er.

Meget inspirerende var besøget på **Library Innovation Centre**, – en slags 'opfinderkontor', hvor der udvikles nye tilbud til kunderne. På centret er samlet de mest innovative biblioteksfolk

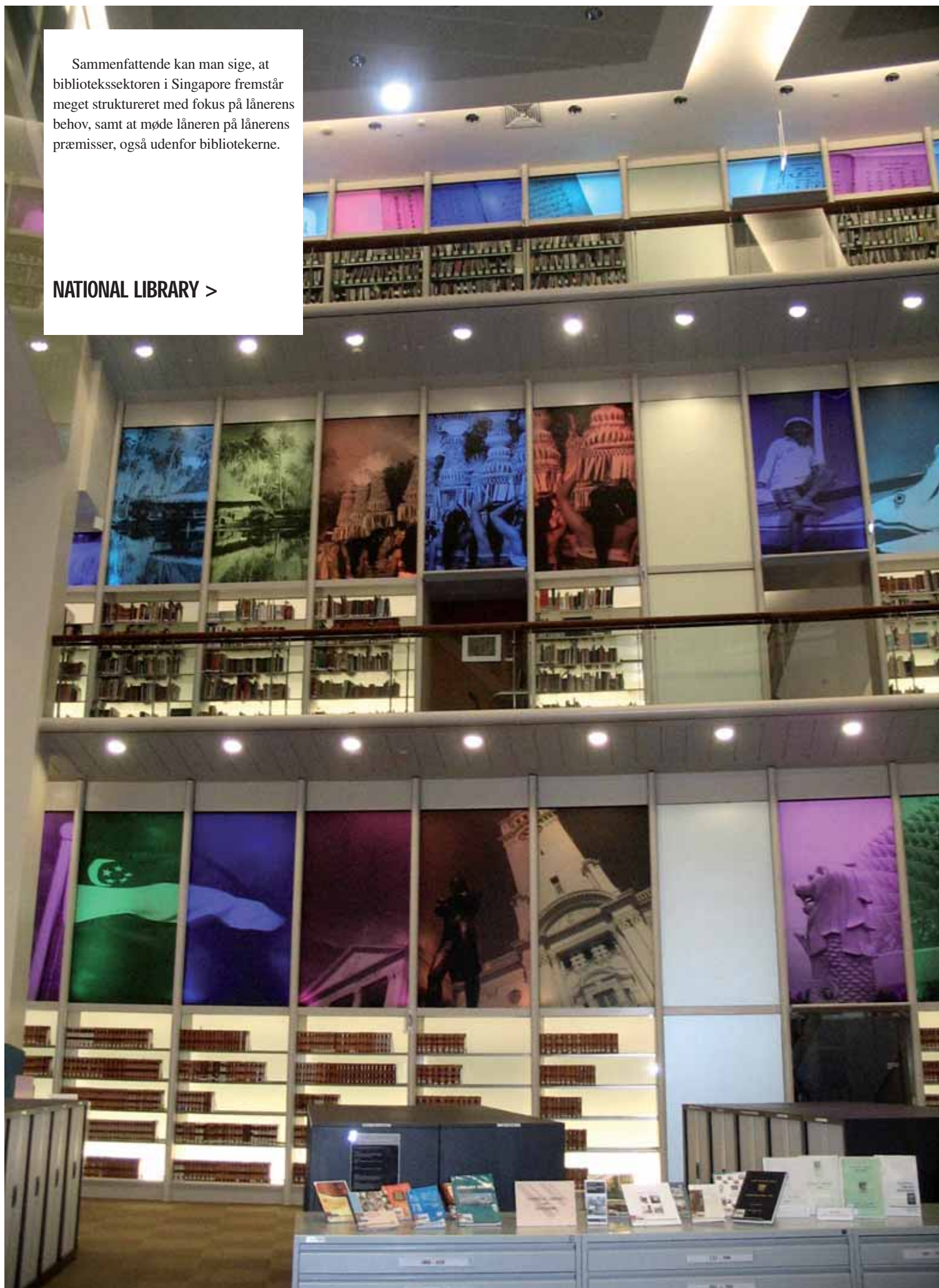

i Singapore, og der er afsat midler til udvikling af prototyper.

Vi så intelligente hylder, bogautomat til opsætning i f.eks. et supermarked og en tavle til spørgsmål sendt via sms. Intelligente hylder og tavlen til spørgsmål har vi også testet i Danmark, men bogautomaten er et meget smart tiltag, der kan placeres alle steder, hvor kunderne kommer f.eks. supermarkeder og togstationer. Automaten fungerer ligesom en slikautomat, hvor bogen vælges ved at trykke på knapper for placeringen, hvorefter den udlånes med det samme. Dette er kun muligt, fordi alle bøger har rfid.

Sammenfattende kan man sige, at bibliotekssektoren i Singapore fremstår meget struktureret med fokus på lånerens behov, samt at møde låneren på lånerens præmisser, også udenfor bibliotekerne.

NATIONAL LIBRARY >

Biblioteksvagten.dk

Ved den årlige generalforsamling i foreningen Biblioteksvagten, der blev afholdt d. 6. de-cember 2007, var der valg til bestyrelsen, og det betød udskiftning af forskningsbibliotekernes repræsentanter, så bestyrelsen nu består af Gert Poulsen fra CBSB, og Mai Rosenstand fra AUB. De afløser René Steffensen, CBSB og Niels Hasselgaard Jensenius, DAB, som går ud af bestyrelsen pga. af jobskifte til et bibliotek, der ikke er medlem af Biblioteksvagten.

Fra folkebibliotekerne fortsætter Mogens Vestergaard, Roskilde Bibliotekerne og Pernille Schaltz fra Københavns Hovedbibliotek, mens Jytte Bræmer, Odense Centralbibliotek blev valgt ind i stedet for Karin Maan, Holstebro.

Administrerende bibliotek blev igen Herning Bibliotekerne, med Morten Fogh som formand for bestyrelsen.

Stort skridt mod Open Access

DEFF meddeler, at de har indgået aftale om samarbejde med CERN og SCOAP3 modellen for OA udgivelser af forskningsresultater.

SCOAP3 står for Sponsoring Consortium for Open Access Publishing in Particle Physics og er CERN's initiativ, som skal muliggøre open access til artikler inden for højenergi- og partikelfysik. Det vil sige, at SCOAP3's opgave er, at søge økonomisk backup blandt forsknings- og biblioteksfonde, til at dække udgifterne for open access til CERN's forskningspublikationer.

Læs også artiklen i dette nr. om hprints og det nordiske e-printarkiv.

Ny bestyrelse i Forum for Fjernlån

Marianne Olander, KB
Jens-Christian Hjørne, SB
Karen Bendix, DVJB
Karin Englev Christiansen, RUB
Rikke Lose, DBC

Endelig konstituering og formand findes på næste møde.

Jens-Christian er Forum for Fjernlåns medlem i Biblioteksfagligt udvalg for Bibliotek.dk

Rikke er webansvarlig

JAN/FEB	31 - 01	Klarskovgaard, Korsør	DF's Vinterinternat. Endeligt program udsendes via DF's hjemmeside. www.dfd.dk
FEBRUAR	26.	Roskilde	"På tværs" eller "Sammen – hver for sig". Konference. www.roskildebib.dk
MARTS	30.3 - 01.4.	London	Beyond Discovery. The Bloomsbury Conference. EUSIDIC – CLSIG Conference. www.eusidic.net/
APRIL	01. - 02.	AUB, Aalborg	Learning, Innovation and the Use of Information. Konference. www.learningobjectsweb.dk/Konference.html
	03.	SDU, Odense	Temadag om plagiering. DF Forum for Brugeruddannelse. www.dfd.dk
	08. - 12.	Budapest og Dresden	Lessons Learned: Learning from the Past to plan for the Future. 13th Seminar of The LIBER Architecture Group. www.zhbluzern.ch/LIBER-LAG/lagensb.htm
	21. - 23.	Lund, Sverige	Fourth Nordic Conference on Scholarly Communication NCSC 2008. www.lub.lu.se/ncsc
	24.	DB, Kbh.	Forskningsevaluering og kvantitative indikatorer. Temadag. www.db.dk/kurser/oversigter/detaljer.asp?prog=1&id=1921
MAJ	08. - 09.	Haag Holland	EBLIDA annual Council 2008. EBLIDA Annual Council Meeting. www.eblida.org/index.php?page=draft-programme
JUNI	02. - 07.	Dubrovnik, Kroatien	LIBRARIES IN THE DIGITAL AGE (LIDA) 2008. www.ffos.hr/lida/
	05. - 07.	Maribor, Slovenia	Get the Good CRIS Going. 9th international Conference on Current Research Information Systems (CRIS 2008). www.uni-kassel.de/wiss_tr/CRIS2008
AUGUST	04. - 06.	Seattle, Washington USA	Building Effective, Sustainable, Practical Assessment. 2nd Library Assessment conference. www.libraryassessment.info/
	10. - 15.	Québec, Canada	"Libraries without borders: Navigating towards global. understanding". 74th IFLA General Conference and Council. www.ifla.org/IV/ifla74
	20. - 22.	Turku, Finland	Information behavior on the internet. Creating Knowledge V Conference. www.congress.utu.fi/creatingknowledge2008/

Fra Baglinjen

Fremtidens forskningsbibliotek?

Danmarks Biblioteksskole skal som bekendt spare 7,4 millioner kroner frem til 2010. Halvdelen af den ønskede besparelse er fundet ved frivillig fratræden. Den resterende besparelse vil blive fundet ved en omlægning af skolens biblioteksfunktion til "et digitalt forskningsbaseret studiebibliotek", som skal være bemandet med 1 bibliotekar og 1 kontorfunktionær og i øvrigt serviceres ved hjælp af en betjeningsaftale med Det Kgl. Bibliotek.

En række af de centrale biblioteksorganisationer, og herunder også Danmarks Forskningsbiblioteksforening, har i december 2007 pr. brev henstillet til Kulturministeren, at den foreslåede løsning med omlægning af biblioteksfunktionen på Biblioteksskolen tages op til revurdering snarest.

Biblioteksskolen vil ifølge rektor Lars Qvortrup – som i mellemtiden er fratrædt stillingen som rektor pr. 31.12.2007 – på baggrund af lukningen af den traditionelle biblioteksvirksomhed komme med sit bud på fremtidens forskningsbibliotek. Det er bagvendt. Man ønsker med andre ord at udvikle fremtidens forskningsbibliotek EFTER at have nedroslet biblioteksvirksomheden og stort set kun opretholde (udvalgte) digitale services. Der synes snarere at være tale om en reel lukning af "hovedfagbiblioteket" for det danske biblioteksvæsen på trods af rektors tidligere udmelding om, at Biblioteksskolen skal være drivkraft for biblioteksudviklingen i Danmark. Det er endog meget svært at

se udvikling og innovation med en så radikal vision fra væsenets egen uddannelsesinstitution: "Afskaf fysisk materiale, indgå driftsaftaler og formidsk dermed arbejde og personale med 75 %".

Naturligvis skal biblioteket afpasses (samfunds)udviklingen. Og det er rigtigt, at det fysiske udlån falder og anvendelsen af digitale ressourcer stiger. Men det er et meget forenklet syn på biblioteksvirksomhed at stoppe der. Bibliotekerne på universiteter/uddannelsesinstitutioner er såvel nationalt som internationalt i stigende grad blevet et konkurrence-parameter på grund af deres store betydning for studerende og forskere.

Der har i de sidste par år været brugt megen tid i dansk biblioteksvæsen på at diskutere bibliotekernes fremtid. Er det fysiske bibliotek ved at forsvinde, eller er der stadig behov for bøger og andet fysisk materiale? Det er vist kun i ganske særlige tilfælde, at der er opnået forståelse for, at fysisk materiale er helt uddateret og at digitale services er den rene nutids- og fremtidsvare. Det hybride bibliotek er i allerhøjeste grad stadig aktuelt og vil formodentlig være det i mange år fremover. Men ikke på den institution, som (efter)uddanner hovedparten af bibliotekernes medarbejdere.

Lars Qvortrup påpeger, at Biblioteksskolen skal/vil have et moderne forskningsbibliotek, som skal understøtte de nye pædagogiske arbejdsformer og som skal integreres meget tættere i skolens studie- og læringsmiljø. Det kan ingen være uenig i. Denne opgave er de fleste forskningsbiblio-

teker med tilknytning til uddannelses- og forskningsinstitutioner dybt engageret i. Spørgsmålet er, om Biblioteksskolen opnår det ønskede ved at gå så radikalt til værks, som der er lagt op til? Den foreslåede løsning forekommer mildest talt uheldig og i modstrid med seriøs biblioteksudvikling internationalt. Nogle vil måske frygte, og andre måske håbe på, at nedlæggelsen af en selvstændig biblioteksfunktion på Biblioteksskolen er første skridt imod nedlæggelsen af en selvstændig uddannelsesinstitution for biblioteksfaget.

Kulturministeren har som følge af henvendelsen fra biblioteksorganisationerne inviteret til et møde i begyndelsen af 2008. Læs brevet til Kulturminister Brian Mikkelsen på www.dfd.dk

Claus Vesterager Pedersen
Formand DF